Голас Радзімы

№ 47 (2033)
19 лістапада 1987 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

Светлагорск лічыцца на Беларусі горадам маладым. Зразумела, тут, як і ўсюды, ёсць пажылыя людзі. Але сярэдні ўзрост светлагорцаў — 28 гадоў! А ўсё, што маладое, павінна расці, прыгажэць, набіраць сілу. І людзі, і гарады. Толькі сёлета ў Светлагорску здадзена ў эксплуатацыю 20 тысяч квадратных метраў жылля. А гэта значыць, што 360 сем'яў пераехалі ў новыя кватэры.

НА ЗДЫМКУ: растуць паверхі Светлагорска.

Фота М. АМЕЛЬЧАНКІ.

ВІЗІТЫ

ПРЫЕЗД ІНДЫЙСКІХ ГАСЦЕЙ

У Мінску пабываў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Індыі ў СССР Трылакі Натх Кауль. Ён быў запрошаны на адкрыццё выстаўкі індыйскага жывапісу ў сталіцы рэспублікі. У фае Дзяржаўнага Мастацкага музея БССР сярод лепшых твораў беларускіх майстроў індыйскія госці ўбачылі скульптурны партрэт Рабіндраната Тагора — работу народнага мастака СССР З. Азгура. Гэтая сустрэча тут са славутым індыйскім мысліцелем, пісьменнікам-гуманістам аказалася тым больш сімвалічнай, што большая частка прывезенай з Нью-Дэлі выстаўкі складаецца з карцін яго пляменніка Абаніндраната Тагора і паслядоўнікаў заснаванай ім школы ў мастацтве. Выстаўка арганізавана ў рамках фестывалю Індыі, які праходзіць у СССР.

Трылакі Натх Кауль нанёс візіт першаму сакратару ЦК Кампартыі Беларусі Я. Сакалову, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Г. Таразевічу і Старшыні Савета Міністраў БССР М. Кавалёву.

Сустрэчы прайшлі ў цёплай, дружалюбнай абстаноўцы.

У ААН

ПРАЕКТ РЭЗАЛЮЦЫІ БССР

У першым камітэце (палітычныя пытанні і пытанні бяспекі, уключаючы раззбраенне) Генеральнай Асамблеі ААН ідзе прыняцце рэзалюцый па праблемах раззбраення.

Дэлегацыя Беларускай ССР унесла сумесна з 20 сааўтарамі праект рэзалюцыі аб забароне распрацоўкі і вытворчасці новых відаў зброі масавага знішчэння і новых сістэм такой зброі. У ім змяшчаюцца прапановы аб канкрэтных мерах для прадухілення такіх відаў зброі.

САЦЫЯЛЬНАЕ РАЗВІЦЦЁ

ЖЫЛЛЁ ПА ЖАДАННЮ

У штатным раскладзе калгаса імя М. Горкага Пінскага раёна паявілася пасада... архітэктара. Некалькі гадоў назад па ініцыятыве выканкома сельскага Савета было прынята рашэнне аб павелічэнні адлічэнняў грашовых сродкаў на сацыяльныя патрэбы. За кароткі тэрмін распрацавалі генеральны план рэканструкцыі і добраўпарадкавання вёсак. У адпаведнасці з праграмай сацыяльнага развіцця адкрыліся лагер працы і адпачынку моладзі, два стаматалагічныя кабінеты. Усе восем вёсак калгаса забудаваны драўлянымі і цаглянымі катэджамі сельскага тыпу. Прычым любая сям'я можа выбраць жыллё па густу.

Ужо ў бягучай пяцігодцы тут справілі наваселле дзесяткі сем'яў, паявіліся дзіцячы сад, сучасны гандлёвы цэнтр, новы Дом культуры.

УЗАЕМААБМЕН

СУПРАЦОЎНІЦТВА ВУЧОНЫХ

Сарты морквы «вітамінная-6» і «ласінавостраўская-13», якія стварылі вучоныя падмаскоўнага навукова-даследчага інстытута гародніннай гаспадаркі, «перакачавалі» да агароднікаў Беларусі. Яны прайшлі выпрабаванні на гародах Палесся і перададзены ў масавую вытворчасць. Узяты беларускімі агароднікамі гуркі «крышталь» і «стэла». А ў Мыцішчы, дзе размешчаны НДІ, завозяць з Беларусі насенную бульбу.

АЎТАМАТЫЗАЦЫЯ

«ІКАР» ЛЯЦІЦЬ ЗА НАВАЛЬНІЦАЙ

«Ікар» — так называецца сістэма аўтаматызацыі лётных эксперыментаў, распрацаваная для Цэнтральнай аэралагічнай абсерваторыі вучонымі Інстытута электронікі Акадэміі навук Беларусі. Яе ўкараненне дазваляе эканоміць вялікія сродкі, паколькі пры ацэнцы ступені градавай небяспекі воблачнага фронта выгадваецца адразу некалькі гадзін. Створаныя ў Мінску прыборы і праграмнае забеспячэнне для бартавых ЭВМ значна павысілі навуковую ўзброенасць самалётаў-метэалабараторый.

КААПЕРАТЫВЫ

ХАЛАДЫ НЕ ПЕРАШКОДА

Пакаштаваць беларускага вінаграду запрасіў мінчан кааператыў, створаны ў саўгасе «Дэкаратыўныя культуры» Мінскага раёна. Праўда, спачатку давядзецца вырасціць янтарныя ягады з чаранкоў. Менавіта іх і прапанавалі пакупнікам.

Сёлетняй восенню кааператары вырашылі вывучыць попыт, нарыхтаваўшы каля [illegible] ці тысяч гучкоў. А парасткаў ч[illegible]х парэчак чатырох сартоў — гэтыя ягады разводзяць многія ўладальнікі прысядзібных і садовых участкаў — было прададзена ў чатыры разы больш.

Цяпер у садоваагародных таварыствах значы[illegible] 210 тысяч сямей. І хаця ў Беларус[illegible] мала спецыялізаваных гаспадарак, што рэалізуюць саджанцы фруктовых дрэў і кустоў, яны не паспяваюць за растучым попытам. Таму ў саўгасе станоўча сустрэлі прапанову энтузіястаў. Выдзелілі зямлю, дапамаглі з пасадачным матэрыялам.

Падобныя кааператывы плануецца стварыць у кожным буйным горадзе рэспублікі.

ВЫСТАЎКІ

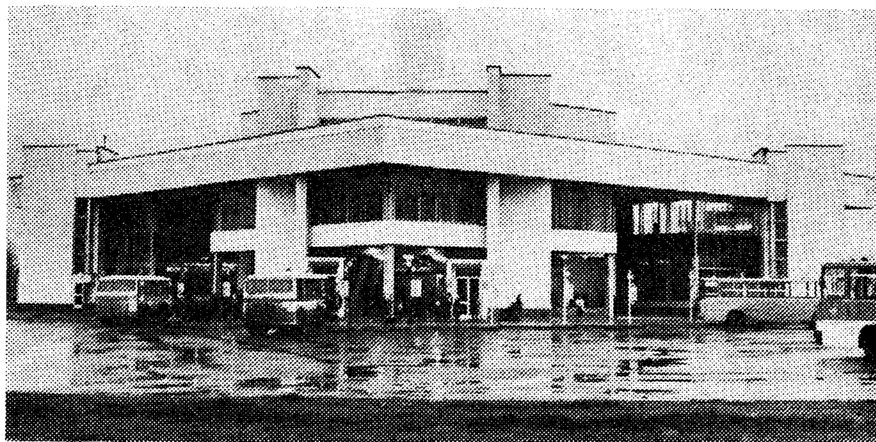
УЗНАГАРОДЖАНЫ ЗАЛАТЫМ МЕДАЛЁМ

У чэхаславацкім горадзе Чэска-Будзеёвіцэ прайшла традыцыйная міжнародная сельскагаспадарчая выстаўка «Зямля-карміцелька-87». Нашу краіну прадстаўлялі беларускія земляробы. Працоўныя ЧССР, прадстаўнікі дзелавых колаў іншых краін азнаёміліся з работай аграпрамысловага комплексу Беларускай ССР, яе дасягненнямі ў эканамічным і сацыяльным развіцці.

У шасці раздзелах выстаўкі было больш за 650 экспанатаў. З беларускай экспазіцыяй азнаёмілася каля 800 тысяч чалавек.

У час работы выстаўкі быў праведзены конкурс экспанатаў на прыз «Залаты колас-87». Залатым медалём узнагароджаны набор чайных напіткаў з траў віцебскага аграпрамысловага аб'яднання «Дзвіна». А набор зефіру Бабруйскай кандытарскай фабрыкі ўдастоены Ганаровай граматы конкурсу.

ГРАМАДСКІ ТРАНСПАРТ

Справіў наваселле аўтавакзал у Бабруйску. У параўнанні з ранейшым намнога ўзрасла яго прапускная здольнасць. Тут зручна размешчаны білетныя касы, да паслуг пасажыраў — прасторная зала чакання, кафэ.

НА ЗДЫМКУ: новы аўтавакзал у Бабруйску.

НА ВДНГ СССР

ПОСПЕХ ПЧАЛЯРОЎ

Смілавіцкі саўгас-тэхнікум пастаянна ўдасканальвае падр[illegible]тоўку кадраў тэхнікаў-пчаляроў, ум[illegible] ўкараняе новыя метады павышэння [illegible]рафесіянальнага майстэрства навучэнцаў. Сёння передавы вопыт саўгаса-тэхнікума стаў сапраўднай школай для многіх навучальных устаноў, аб чым сведчыць экспазіцыя «Вопыт Смілавіцкага саўгаса-тэхнікума», я[illegible] адкрылася ў павільёне «Пчаляр[illegible]» на ВДНГ СССР у Маскве.

Тут заўсёды мнагалюдна. Збіраюцца пчаляры, выкладчыкі, спецыялісты, каб пераняць вопыт работы смілаўчан. Многія цікавяцца вопытам правядзення навукова-тэарэтычных канферэнцый з удзелам передавых пчаляроў, дыдактычным прыёмам, які ўпершыню ўкаранілі ў Смілавіцкім саўгасе-тэхнікуме. У экспазіцыі расказваецца і аб кіраўніку секцыі сталярнай справы М. Вавілаве, які вось ужо 30 гадоў вучыць будучых пчаляроў вырабляць вуллі, рамантаваць інвентар.

МУЗЕІ

АД ПЕРШАГА ЛЕКАРА

Незвычайная для лячэбнай установы таблічка паявілася на дзвярах аднаго з кабінетаў Берастаўіцкай раённай паліклінікі. Напярэдадні 70-годдзя Вялікага Кастрычніка тут адкрыўся музей аховы здароўя. Дакументы, фатаграфіі, пісьмы і ўспаміны першых урачоў, беражліва сабраныя энтузіястамі, аднаўляюць гісторыю аховы здароўя ў раёне. Першы лекар прыехаў сюды ў 1925 годзе, а бальніца і амбулаторыі былі адкрыты толькі ў трыццаць дзевятым. У час Вялікай Айчыннай вайны медыкі актыўна дапамагалі партызанам, перапраўлялі ў лес лякарствы, лячылі параненых.

Сёння некалі глухі куток Беларусі мае добра развітую сетку медыцынскіх устаноў. Прыём хворых вядуць урачы 17 спецыяльнасцей. Акрамя раённай, працуюць дзве сельскія участковыя бальніцы. У калгасах, саўгасах, прафтэхвучылішчах адкрыта 16 фельчарска-акушэрскіх пунктаў і 2 пункты аховы здароўя.

СВЯТА ГАЗЕТЫ

РАВЕСНІЦА РЭВАЛЮЦЫІ

Споўнілася семдзесят гадоў абласной газеце «Гомельская праўда». Равесніца Кастрычніка, якая абвясціла на Гомельшчыне аб яго перамозе ўжо на пяты дзень пасля рэвалюцыі, яна стала актыўным барацьбітом за ажыццяўленне яе ідэй, устанаўленне Савецкай улады на Палессі.

На працягу ўсёй сямідзесяцігадовай гісторыі галоўнымі карэспандэнтамі газеты былі самі чытачы. І цяпер «Гомельская праўда», якая выходзіць тыражом амаль сто тысяч экземпляраў, мае сотні пастаянных нештатных аўтараў. Многія з іх прыйшлі на свята газеты, што адбылося нядаўна ў горадзе над Сожам.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ

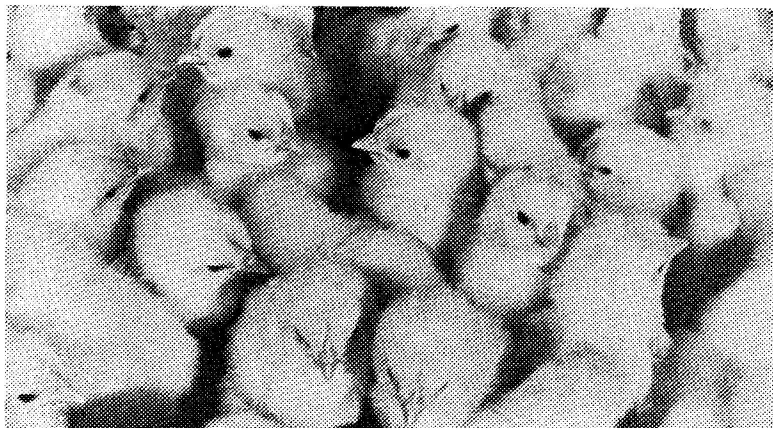
ГРОДНА. Гродзенскаму заапарку споўнілася 60 год. Тут прадстаўлена звыш трох тысяч жывёл, птушак, рыб — выхадцаў з усіх кантынентаў. Некаторыя занесены ў міжнародную Чырвоную кнігу. Сярод самых рэдкіх жывёл — снежны барс, суматранскі тыгр, алень Давыда, кітайскі алігатар, ягуар, туркменскі кулан, кобра, зубр, белы мядзведзь.

ЛІДА. Імя 70-годдзя Вялікага Кастрычніка—так названа новая вуліца ў вёсцы Вавёрка, дзе напярэдадні свята ў дамах сядзібнага тыпу справілі наваселле працаўнікі калгаса імя Чапаева Лідскага раёна. У добраўпарадкаваныя кватэры пераехалі дзесяць сем'яў. Яны маюць таксама прысядзібныя ўчасткі, збудаванні для ўтрымання жывёлы і птушкі, склепы.

Акрамя жылля, у калгасе нядаўна здадзены ў эксплуатацыю буйны гандлёвы цэнтр з прамтаварным і прадуктовымі магазінамі, гасцініцай, сталовай, комплексным прыёмным пунктам бытавога абслугоўвання. Заасфальтавана цэнтральная вуліца пасёлка.

ГОМЕЛЬ. У інфармацыйна-вылічальным цэнтры пры Гомельскім аблаграпроме пачалося ўкараненне аўтаматызаванай сістэмы кіравання жывёлагадоўляй. У камп'ютэр будуць закладзены ўсе неабходныя звесткі аб жывёле, што маецца ў гаспадарцы. Добрае веданне ўсіх генетычных даных дае магчымасць лепш кіраваць працэсам павышэння прадукцыйнасці малочнага статку.

ФОТАРЭПАРТАЖ

Ніці дзелавога супрацоўніцтва звязалі Беларускую занальную доследную станцыю па птушкагадоўлі, размешчаную ў гарадку Заслаўе Мінскага раёна, з дзесяткамі прадпрыемстваў краіны. Украіна, Узбекістан, Кіргізія, Грузія, Паўднёвы Сахалін — вось далёка не поўны пералік рэгіёнаў, птушкагадоўчыя гаспадаркі якіх ахвотна купляюць прадукцыю беларускай селекцыі. Шырокае распаўсюджанне ў краіне атрымалі пяць кросаў кур, выведзеных на станцыі. Добрую славу стварылі ім высокая прадукцыйнасць птушкі, яе здольнасць лёгка акліматызавацца ў розных зонах краіны і добрая захаванасць маладняку. Больш за дваццаць навуковых супрацоўнікаў, з якіх дзесяць — кандыдаты навук, вядуць тут штодзённы пошук.

НА ЗДЫМКАХ: гэтыя кураняты выведзены на станцыі; лабараторыя вылічальнай тэхнікі. Аператар Клаўдзія ШУБІНА і праграміст Таццяна БУРАК праглядаюць матэрыялы першаснай апрацоўкі селекцыйных даных.

АХОВА ЗДАРОЎЯ Ў БССР І ПЕРАБУДОВА

ЧЫМ ГАНАРЫМСЯ, ШТО НЕ ЗАДАВАЛЬНЯЕ

Прапаноўваем чытачам газеты «Голас Радзімы» выступленне міністра аховы здароўя Беларусі Уладзіміра УЛАШЧЫКА. Тэма сённяшняй размовы: сучасны стан спраў у галіне аховы здароўя насельніцтва рэспублікі.

СПОЎНІЛАСЯ 70 год, як улада ў нашай дзяржаве перайшла ў рукі народа, у рукі людзей працы. І таму будзе натуральным успомніць, што ж дасталася нашаму сацыялістычнаму грамадству ад царскага рэжыму ў галіне аховы здароўя, і параўнаць гэтую «спадчыну» з тым, што мы маем сёння.

Напэўна, ужо нямногія з чытачоў газеты помняць тыя далёкія гады. Не бачыў іх і я. Але лічбы, успаміны, гістарычная навука дазваляюць нам зазірнуць у дзень учарашні, пазаўчарашні, каб цвяроза і аб'ектыўна ацаніць сённяшні, бачыць перспектыву будучага. У дарэвалюцыйнай Беларусі налічвалася ўсяго 240 невялікіх бальніц на 6 445 ложкаў, а гэта значыць усяго 9,3 на кожныя 10 000 насельніцтва, 139 амбулаторый і 224 фельчарскія пункты. Факт і тое, што радыус урачэбнага абслугоўвання на сяле складаў 60 — 100 кіламетраў, а на адзін урачэбны ўчастак прыпадала ад 50 да 100 тысяч жыхароў. На справе гэта азначала, што з-за бездарожжа і дрэннага транспарту сяляне практычна былі пазбаўлены кваліфікаванай медыцынскай дапамогі. І, мне здаецца, можна не баяцца сказаць, што Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя выратавала беларускі народ, як і многія іншыя нацыянальныя меншасці царскай Расіі, ад вымірання. Факт і тое, што цяпер у рэспубліцы адзін з самых нізкіх узроўняў агульнай смяротнасці—9,7 на 1 000 чалавек. Сярэдняя працягласць жыцця ў БССР складае 71 год, што практычна адпавядае сярэдняму агульнаеўрапейскаму ўзроўню і перавышае агульнасаюзны. Няўмольная ж статыстыка нам пакінула і такую лічбу: у 1913 годзе гэты паказчык для беларуса быў роўны ўсяго 37 гадам.

Прыйсці да гэтага мы не змаглі б без сапраўды рэвалюцыйных пераўтварэнняў у галіне аховы здароўя нашых людзей за гады Савецкай улады.

Цяпер, яшчэ не нарадзіўшыся, маленькі чалавек і яго маці знаходзяцца пад уважлівым медыцынскім кантролем. Аб якой жа працягласці жыцця ў дарэвалюцыйнай Беларусі можна гаварыць, калі тады памірала кожнае шостае дзіця, а медыцынскіх устаноў тыпу нашых сучасных жаночых кансультацый не існавала ўвогуле. Сёння ж у рэспубліцы ўсе жанчыны атрымліваюць медыцынскую дапамогу пры родах у радзільных дамах і спецыяльных аддзяленнях бальніц, а мацярынская смяротнасць тут вагаецца ад 0,1 да 0,2 на 1 000 родаў, што таксама адпавядае паказчыкам большасці еўрапейскіх краін. Цяпер здароўе нашых дзяцей у рэспубліцы ахоўваюць чатыры з палавінай тысячы ўрачоў. А на базе Беларускага навукова-даследчага інстытута аховы мацярынства і дзяцінства арганізуецца Рэспубліканскі цэнтр здароўя маці і дзіцяці. Мы ўскладаем на яго вялікія надзеі: з дапамогай цэнтра гэта няпростая справа будзе ўдасканальвацца.

Актыўнае развіццё атрымала ў рэспубліцы спецыялізаваная медыцынская дапамога, аб якой да Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі і марыць не даводзілася. Спачатку стваралася анкалагічная, супрацьтуберкулёзная і скурна-венералагічная дапамога — ва ўсіх абласцях і буйных гарадах адкрыліся адпаведныя спецыялізаваныя дыспансеры. У далейшым атрымала такое ж развіццё эндакрыналагічная, псіханеўралагічная і кардыялагічная службы, а таксама хуткая і неадкладная медыцынская дапамога. У апошнія гады шырокае развіццё ў рэспубліцы атрымалі нефралогія і ўралогія, нейрахірургія, гепаталогія, сасудзістая хірургія і мікрахірургія, рэаніматалогія, неўрапаталогія, афтальмалогія, практалогія і інш. Спецыялізацыя закранула і ўсе раздзелы тэрапіі. І я магу з усёй адказнасцю сказаць, што цяпер у Беларусі на добрым узроўні ўсе віды спецыялізаванай медыцынскай дапамогі. Нас радуе, што спецыялізацыя — адзін з асноўных шляхоў развіцця сучаснай медыцыны — уваходзіць і ў сельскую ахову здароўя.

Магчыма, у некага з замежных чытачоў, тых, хто дрэнна ведае нас і наша жыццё, можа ўзнікнуць пытанне аб даступнасці гэтай высокакваліфікаванай медыцынскай дапамогі. Што ж, я думаю, тыя з суайчыннікаў, хто бывае на Радзіме, падтрымлівае з ёю пастаянную сувязь, змогуць і самі расказаць, што ў Савецкім Саюзе ўсе грамадзяне [illegible]аюць Канстытуцыяй замаца[illegible] права на бясплатнае, роўнае для ўсіх сацыяльных слаёў і катэгорый насельніцтва права на медыцынскую дапамогу.

Але можа ўзнікнуць і такое пытанне: калі ў вас у[illegible] удоўна, то адкуль так[illegible] трывога ў грамадстве наконт аховы здароўя савецкіх людзей?

На гэта трэба адказаць прама і аб'ектыўна.

Справа ў тым, што застойныя з'явы, якія назіраліся на рубяжы 70-х—80-х гадоў у нашым грамадстве, эканоміцы, не маглі не закрануць і медыцыну. Прыйшоў час гаварыць аб гэтым адкрыта і, галоўнае, змяняць існуючае нездавальняючае становішча. Напэўна, чытачы «Голасу Радзімы» па публікацыях газеты ўжо мелі магчымасць пераканацца: падрыхтоўка да свята 70-годдзя Кастрычніцкай рэвалюцыі была звязана не толькі з упрыгажэннем нашага агульнага дома — Савецкай краіны, але ў асноўным з вялікай работай па яго паляпшэнню, ачышчэнню ад пылу, што накапіўся за гады няпростай гісторыі. І вядома ж, перабудова не магла не закрануць і ахову здароўя, тым больш, што нявырашаных праблем набралася ўжо дастаткова. Гэтым было выклікана з'яўленне вельмі важнага і актуальнага дакумента. Савецкім людзям прапанаваны для абмеркавання праект пастановы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР «Асноўныя напрамкі развіцця аховы здароўя насельніцтва і перабудовы аховы здароўя СССР у дванаццатай пяцігодцы і на перыяд да 2000 года». Дык што ж нас не задавальняе канкрэтна?

Значная частка — у Беларусі амаль палавіна сёння існуючых — устаноў аховы здароўя размешчана ў прыстасаваных і старых будынках. З такой сітуацыяй больш мірыцца нельга, таму тут намечаны канкрэтныя меры для выпраўлення становішча. Яшчэ не ва ўсіх бальніцах і паліклініках створаны добрыя ўмовы для хворых, патрабуе значнага ўдасканальвання і аснашчэнне многіх лячэбных устаноў. Прычына адставання не адна. Але ёсць асноўная — вялікі ўрон, нанесены матэрыяльна-тэхнічнай базе аховы здароўя ў гады Вялікай Айчыннай вайны, калі амаль 80 працэнтаў усіх бальніц, паліклінік і іншых медыцынскіх устаноў было разбурана і спалена, страчана каля палавіны ложкаў, што меліся ў даваенны перыяд. Запатрабавалася па-сапраўднаму тытанічная праца ўсяго беларускага народа і вялікая дапамога брацкіх народаў нашай краіны, каб у кароткі тэрмін аднавіць сетку медыцынскіх устаноў і забяспечыць іх кадрамі. Таму на бліжэйшыя гады асноўнай задачай, што стаіць перад аховай здароўя, з'яўляецца рэканструкцыя многіх бальніц, паліклінік, прывядзенне іх у поўную адпаведнасць з сучаснымі патрабаваннямі. На гэтыя мэты дзяржаўныя капітальныя ўкладанні будуць штогод павялічвацца і ўжо ў 1988 годзе ў БССР складуць больш як 100 мільёнаў рублёў. Акрамя таго, на капітальнае будаўніцтва ўстаноў аховы здароўя плануецца прыцягваць сродкі прамысловых прадпрыемстваў і аб'яднанняў, саўгасаў і калгасаў.

Я ўжо гаварыў аб развіцці спецыялізаванай медыцынскай дапамогі. Ёсць яшчэ «вузкія» месцы і тут. Так, пакуль захоўваецца чарга на зубапратэзаванне, а захворванне насельніцтва карыесам і парадантозам застаецца высокім. Некалькі затармазілася ў рэспубліцы развіццё афтальмалагічнай дапамогі, якая займала раней передавыя пазіцыі ў краіне. Мае патрэбу ў паляпшэнні матэрыяльна-тэхнічная база скурна-венералагічных, эндакрыналагічных і псіханеўралагічных дыспансераў, а таксама службы хуткай медыцынскай дапамогі. Далейшае развіццё павінна атрымаць і заводская медыцына. Апошнія словы, відаць, патрабуюць тлумачэння для замежных чытачоў. Названая з'ява характарызуе наш савецкі лад жыцця, адну з праяў клопату дзяржавы аб рабочых людзях. А сэнс яе ў тым, што буйныя прамысловыя прадпрыемствы на ўласныя сродкі для абслугоўвання сваіх рабочых, інжынераў, служачых адкрываюць медыка-санітарныя часці — медыцынскія ўстановы, аналагічныя паліклінікам, санаторыі-прафілакторыі, а часам і цэлыя бальніцы.

Але сёння, мы лічым, такі працэс мог бы ісці і больш інтэнсіўна. Аб гэтым была размова на нядаўняй сустрэчы ў Мінску міністра аховы здароўя СССР Я. Чазава з кіраўнікамі рэспублікі, савецкімі і гаспадарчымі работнікамі, медыкамі. Намечана ў самы бліжэйшы час пабудаваць у Беларусі яшчэ 17 заводскіх медыка-санітарных часцей на 6 000 ложкаў. Тады ж гаварылася і аб павышэнні адказнасці міністэрстваў і ведамстваў, адміністрацый асобных прадпрыемстваў за экалагічную чысціню нашых гарадоў, што самым непасрэдным чынам звязана з аховай здароўя насельніцтва рэспублікі. Так, людзей вельмі непакоіць, што ў Наваполацку, Магілёве, Гродне, Светлагорску, Салігорску, некаторых іншых месцах рэспублікі з-за пастаяннага нарошчвання вытворчых магутнасцей на прадпрыемствах вытворчых аб'яднанняў «Палімір», «Нафтаоргсінтэз», «Азот», заводзе штучнага валакна імя Куйбышава і іншых, маруднага ўкаранення прагрэсіўных тэхналогій забруджваецца паветра, воды бліжэйшых рэк і азёр.

Прыкметнае развіццё ў рэспубліцы атрымалі фізіятэрапеўтычная дапамога і санаторна-курортная справа. Калі да Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі быў толькі адзін прыватны, аснашчаны некалькімі імпартнымі апаратамі фізіятэрапеўтычны кабінет, то сёння функцыяніруюць больш за 1 100 фізіятэрапеўтычных аддзяленняў і кабінетаў, абсталяваных самай сучаснай айчыннай апаратурай. У іх штогод 4-5 мільёна[illegible]рых атрымліваюць звыш 47 [illegible]ільёнаў працэдур. Сёння ў рэспубліцы маецца 49 санаторыяў і пансіянатаў з лячэннем, 16 пансіянатаў і дамоў адпачынку, 109 санаторыяў-пра[illegible]лакторыяў. Гэта нямала, а[illegible]ўжо недастаткова. Асабліва [illegible]дчуваецца ў нас недахоп дзіцячых санаторыяў. Мы ўжо спрабуем выправіць становішча: у бліжэйшыя некалькі год плануем пабудаваць пяць санаторыяў на 1 240 месцаў, але і гэтага, лічым, мала. Будзем працаваць над вырашэннем гэтай важнай праблемы і далей.

Да Вялікага Кастрычніка страшэнным бедствам у Беларусі былі інфекцыйныя хваробы. Нават у 1921 годзе ў кожнага сёмага жыхара мелася інфекцыйнае захворванне, а з 100 захварэўшых 5—7 паміралі. У сувязі з гэтым у 1919—1922 гадах Саўнаркам БССР прыняў шэраг дырэктыў, якія паклалі пачатак санітарнаму заканадаўству ў рэспубліцы, а ў верасні 1926 года зацвердзіў палажэнне аб санітарных органах. Намаганнямі створанай сеткі санітарна-эпідэміялагічных устаноў, у якіх да 1940 года ўжо працавала 320 урачоў і больш за 1 500 сярэдніх медыцынскіх работнікаў, удалося хутка скараціць або ліквідаваць захворванне на многія заразныя хваробы. За гады вайны з фашызмам 80 працэнтаў санітарна-эпідэміялагічных станцый і 96 працэнтаў процімалярыйных было разбурана. І ў пасляваеннай Беларусі зноў пачаліся эпідэміі, рэзка павялічылася захворванне на туберкулёз, малярыю, трахому, страўнікавыя інфекцыі... Дзякуючы дапамозе ўсіх народаў СССР, да 1950 года ў рэспубліцы зноў ліквідавалі масавыя інфекцыйныя захворванні. За апошнія пяць год інфекцыйныя захворванні знізіліся ў нас на 30 працэнтаў і сталі самымі нізкімі ў краіне.

У БССР нядрэнна вырашаны пытанні лекавай дапамогі насельніцтву. Калі ў 1924 годзе ў рэспубліцы працавала 122 аптэкі, то цяпер 1 200. Палавіна іх размешчана ў сельскай мясцовасці. Акрамя таго, на вёсцы арганізавана больш трох тысяч аптэчных пунктаў. У цэлым попыт на медыкаменты ў нас задавальняецца ў дастатковай ступені. Выключэнне пакуль, на жаль, тут складаюць асобныя сардэчна-сасудзістыя сродкі, некаторыя антыбіётыкі і ферментныя прэпараты. Намячаюцца меры па ліквідацыі гэтага дэфіцыту. Стаўка робіцца на айчынныя распрацоўкі. Для таго, каб усё сказанае не засталося толькі словамі, павінны пастарацца людзі. У нас у краіне і ў Беларусі таксама існуе нямала медыцынскіх навучальных устаноў розных рангаў. Сёння ставіцца задача перагледзець сістэму адбору навучэнцаў, студэнтаў для іх і «мадэрнізаваць», магчыма, нават зрабіць больш жорсткай саму падрыхтоўку медыцынскіх кадраў. Занадта вялікая адказнасць кладзецца на медыкаў — адказнасць за чалавечае жыццё, каб лёгкадумна ставіцца да іх навучання.

Сваіх урачоў да рэвалюцыі ў Беларусі ўвогуле не рыхтавалі, а сярэдніх медыцынскіх работнікаў выпускала адно Магілёўскае медыцынскае вучылішча. У 1913 годзе колькасць урачоў раўнялася 1 167, а сярэдняга медперсаналу 21 180. Сёння мы маем звыш 38 тысяч урачоў і 110 тысяч работнікаў з сярэдняй медыцынскай адукацыяй. Падрыхтоўку і перападрыхтоўку кадраў цяпер ажыццяўляюць тры медыцынскія інстытуты — у Мінску, Гродне і Віцебску, інстытут удасканалення ўрачоў і 17 медвучылішчаў.

У медыцыне рэспублікі за гады Савецкай улады склаліся буйныя навуковыя школы, добра вядомыя ў нашай краіне і за мяжой, зроблены сотні важных вынаходстваў і адкрыццяў, прапанаваны новыя лякарствы і вакцыны, распрацаваны арыгінальныя метады дыягностыкі захворванняў, лячэння і прафілактыкі, якія істотна ўзбагацілі медыцынскую навуку і ахову здароўя. У якасці прыкладу можна ўспомніць аб тым, што менавіта ў Беларусі ўпершыню ў свеце быў распрацаваны метад унутрыартэрыяльнага пералівання крыві. Аб важнасці метаду, я думаю, не варта нават і гаварыць — нашым чытачам і так зразумела, што гэта значыць для жыцця хворага ў крытычны момант.

А з імёнамі беларускіх вучоных-медыкаў М. Аляксандрава і Т. Бірыч звязаны цэлыя напрамкі, школы ў савецкай анкалогіі і афтальмалогіі. За сваю працу, заслугі перад народам, вялікі ўклад у медыцынскую навуку гэтыя ўрачы-даследчыкі ўдастоены самага ганаровага для савецкага чалавека звання — Героя Сацыялістычнай Працы.

Усе ў нашай краіне разумеюць, што ўздым савецкай аховы здароўя на якасна новы ўзровень — справа агульнанародная, дзяржаўная і што імкнуцца да перабудовы ў ёй—значыць ажыццяўляць канкрэтныя крокі. Першым жа крокам для органаў і ўстаноў Беларусі павінны стаць актывізацыя і ўдасканаленне прафілактычнай і аздараўленчай работы. Цяпер пры актыўным удзеле навукова-даследчых інстытутаў распрацоўваюцца мэтавыя комплексныя праграмы па нагляду за інфекцыйнымі захворваннямі, па рацыянальнаму харчаванню, ахове навакольнага асяроддзя і іншыя. Вялікае значэнне надаецца рэалізацыі праграмы «Здароўе», удасканальванню штогадовай дыспансерызацыі насельніцтва, г. зн. рэгулярным прафілактычным медыцынскім аглядам і прапагандзе здаровага ладу жыцця.

Большасць з названых у артыкуле праблем — праблемы развіцця і росту. Неаслабная ўвага да аховы здароўя з боку дзяржавы і грамадства, пастаянна ўзрастаючыя асігнаванні на патрэбы медыцыны служаць гарантыяй іх паспяховага вырашэння.

Многа значных падзей змясціла жыццё Сяргея Царова. Нібыта ў кроплі адлюстравалася ў ім бурная эпоха, равеснікам якой ён быў. Нарадзіўся на Шклоўшчыне ў год, калі адбылася Вялікая Кастрычніцкая рэвалюцыя. У ліку першых уступіў ён са старэйшым братам у камуну «Беларусь», арганізаваную мясцовымі сялянамі ў былой памешчыцкай сядзібе. У той суровы час мужнелі хутка. І нікога не здзівіла, калі 19-гадоваму камсамольцу Сяргею Царову прапанавалі стаць завучам сямігадовай школы. З гэтага і пачаўся яго педагагічны стаж. А потым была вайна. І ўжо на другі дзень чырвонаармеец Цароў удзельнічаў у першым баі з фашыстамі. А калі зноў паўстала пытанне аб мірнай прафесіі, Сяргей Юр'евіч ужо не сумняваўся: вядома ж, школа. Апошнюю чвэрць стагоддзя Сяргей Юр'евіч настаўнічаў у Заходскай сярэдняй школе.

НА ЗДЫМКАХ: Сяргей ЦАРОЎ — сяржант паўэскадрона сувязі; С. ЦАРОЎ гутарыць з навучэнцамі Заходскай сярэдняй школы Шклоўскага раёна.

Фота С. ЖАЛУДОВІЧА.

ВІНШУЮЦЬ ЗЕМЛЯКІ

Дарагія сябры!

Прыміце нашы сардэчныя віншаванні з вялікім святам — 70-годдзем Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Рускае зямляцтва ў Стакгольме.
Швецыя.

У прэзідыум Беларускага таварыства «Радзіма», рэдакцыю газеты «Голас Радзімы».

Цэнтральнае праўленне Саюза савецкіх грамадзян у Бельгіі, рэдакцыя часопіса «Патриот», усе члены нашай арганізацыі сардэчна віншуюць супрацоўнікаў Таварыства «Радзіма» і рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» з урачыстым юбілеем — 70-годдзем Вялікага Кастрычніка! Жадаем вам, усяму савецкаму народу вялікіх поспехаў у новых пераўтварэннях, якія пачаліся ў нашай краіне. А таксама жадаем шчасця, моцнага здароўя, поспехаў ва ўсіх справах.

Цэнтральнае праўленне ССГ.
Бельгія.

Паважаныя супрацоўнікі Беларускага таварыства «Радзіма» і рэдакцыі газеты «Голас Радзімы», дазвольце ад усіх членаў ССГ горада Бруселя сардэчна павіншаваць вас з 70-годдзем Вялікага Кастрычніка, пажадаць вам і вашым сем'ям усяго найлепшага!

Жадаем, каб перабудова прайшла як мага хутчэй і паспяхова і каб савецкія людзі зажылі яшчэ больш шчасліва!

Праўленне ССГ г. Бруселя.
Бельгія.

Паважаныя таварышы, дарагія сябры!

Венскае таварыства «Родина» горача і сардэчна віншуе калектыў Беларускага таварыства «Радзіма» і рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» з гістарычна-знамянальнай датай — 70-годдзем Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі!

Ад усёй душы жадаем вам і ўсяму савецкаму народу шчаслівага жыцця, моцнага здароўя і вялікіх поспехаў у дасягненні намечаных мэт у справе перабудовы, дэмакратызацыі і ўмацавання міру на карысць нашай любімай Айчыны.

З палымяным і шчырым прывітаннем

Ігар АСТАПОВІЧ.
Аўстрыя.

З выпадку 70-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі прыміце нашы віншаванні і самыя найлепшыя пажаданні ў вашай высакароднай дзейнасці на карысць далейшага развіцця дружалюбных адносін паміж Фінляндыяй і СССР.

Праўленне РКДС у г. Хельсінкі.
Фінляндыя.

Паважаныя супрацоўнікі рэдакцыі «Голасу Радзімы», дазвольце мне павіншаваць вас і ўвесь савецкі народ са святам 70-годдзя Вялікага Кастрычніка. Кастрычніцкая рэвалюцыя адыграла вялікую ролю не толькі ў жыцці нашай Радзімы, але і ўсяго свету. Мы, жыхары Заходняй Еўропы, сочым з глыбокай увагай за развіццём Савецкай краіны і адабраем мірныя прапановы, якія зыходзяць ад урада Савецкага Саюза. Усё больш жыхароў Заходняй Еўропы хочуць верыць, што прапановы СССР аб міры ва ўсім свеце сапраўды выканаюцца, гэта самае вялікае наша жаданне.

Браніслаў АЎГУСЦІНОВІЧ.
ФРГ.

Віншую ўсіх членаў Таварыства «Радзіма» і рэдакцыю газеты «Голас Радзімы» са знамянальным юбілеем — 70-годдзем Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі! Шлях, пройдзены Айчынай, вялікі і слаўны. Нам ёсць чым ганарыцца, таму што Савецкая Радзіма — светач міру для ўсяго чалавецтва. Цяпер у гэтым перакананы мільёны людзей, што жывуць на нашай планеце.

Міру і шчасця я жадаю сваёй дарагой Радзіме! Міру і шчасця вам, дарагія сябры, і вялікіх поспехаў у вашай карыснай працы!

Людміла КУДРАЎЦАВА, адказная за культурна-асветніцкую работу ў аддзеле ССГ г. Шарлеруа.
Бельгія.

Супрацоўнікам таварыства «Радзіма» сардэчна дзякуем за вялікі клопат пра нас у час нашага знаходжання ў горадзе Мінску, за добры пачатак нашай дружбы.

Віншуем усіх са святам 70-годдзя Вялікага Кастрычніка! Жадаем вам міру і працягу сяброўскіх традыцый!

Вера і Вайнэ ХЬЕЛМ, Пека ЛАЙНЭ.
Фінляндыя.

Дарагія сябры!

Прыміце нашы сардэчныя віншаванні і добрыя пажаданні са святам 70-й гадавіны Вялікага Кастрычніка. Жадаем здароўя, поспехаў у высакароднай рабоце і міру на зямлі!

Сяргей і Антаніна КАРАНІКАС.
Швецыя.

Шлём калектывам Беларускага таварыства «Радзіма» і рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» нашы сардэчныя віншаванні з 70-годдзем Вялікага Кастрычніка!

Жадаем вам, многанацыянальнаму савецкаму народу працвітання і вялікіх поспехаў ва ўсіх справах, міру і шчасця!

Жаночая секцыя Рускага культурна-дэмакратычнага саюза г. Хельсінкі.
Фінляндыя.

ІНТЭРВ'Ю З СУАЙЧЫННІКАМІ

ПРА ГЭТА МЫ І МАРЫЛІ

Апошні нумар часопіса Саюза савецкіх грамадзян у Бельгіі «Патриот» падаспеў своечасова. Пошта прынесла яго літаральна за некалькі гадзін да нашай сустрэчы са старшынёй аддзела ССГ горада Монса Кацярынай Штэйн і сакратаром аддзела Вольгай Яромінай. У часопісе было многа матэрыялаў, прысвечаных юбілею Кастрычніка, а ў раздзеле «Жыццё ССГ» цэлую старонку займала аб'ява:

«Паважаныя суайчыннікі!

Цэнтральнае праўленне Саюза савецкіх грамадзян у Бельгіі запрашае Вас, вашы сем'і і блізкіх сяброў на ўрачыстае святкаванне 70-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, якое адбудзецца 8-га лістапада 1987 года ў 15 гадзін 30 мінут па адрасу...»

Далей ішла поўная праграма свята. Тэкст аб'явы паўтараўся на французскай і фламандскай мовах, а на наступнай старонцы даваўся падрабязны план праезду да месца, дзе адбудзецца свята.

З гэтага і пачалася наша размова.

— Так, схема заняла цэлую старонку часопіснай плошчы, але гэта неабходна. Наша арганізацыя доўга рыхтавалася да свята, і мы чакаем, што ў ім прымуць удзел калі не ўсе члены, то па крайняй меры прадстаўнікі ўсіх аддзелаў, — растлумачыла Вольга Андрэеўна. — Нашы суайчыннікі жывуць у розных гарадах Бельгіі, а павінны будуць знайсці гэтую залу ў вялікім Бруселі. Дарэчы, і самі мы будзем карыстацца гэтай схемай.

— Значыць, сёлета святкаванне Кастрычніка будзе сумесным мерапрыемствам усіх аддзелаў?

— Гэта не зусім так. Свята будзе адзначацца ва ўсіх гарадах, — сказала Вольга Андрэеўна. — У нас у Монсе, напрыклад, суайчыннікі збяруцца 7-га лістапада, ну а 8-га будуць урачыстасці ўсёй арганізацыі. Мы заўсёды адзначаем святы нашай Радзімы і хочам, каб такі знамянальны юбілей, як 70-годдзе Вялікага Кастрычніка, прайшоў асабліва ўрачыста.

— 7-га лістапада — самае вялікае свята для савецкага народа. Мы, савецкія грамадзяне ў Бельгіі, заўсёды лічылі і лічым сябе неадрыўнай часткай свайго народа, хаця і жывём далёка ад Радзімы, — уступае ў размову Кацярына Штэйн. — Кастрычніцкая рэвалюцыя крута змяніла лёс нашай Радзімы, прынесла працоўным вызваленне ад эксплуатацыі, адкрыла перад людзьмі такія магчымасці, аб якіх яны раней і думаць не маглі. Вялікую ролю адыграла рэвалюцыя і асабіста ў нашых лёсах.

Кацярына Міхайлаўна на некаторы час задумалася, мусіць успомніла сваё жыццё, а затым працягвала: — Вы ведаеце, з ранняга дзяцінства я ганарылася тым, што нарадзілася ў год Кастрычніка. Чаму? Я не бачыла, як жылі людзі да рэвалюцыі, але мне многа расказвалі аб гэтым і дома, і ў школе. У тыя гады па ўсёй краіне ішлі грандыёзныя пераўтварэнні, узводзіліся індустрыяльныя гіганты, вялася калектывізацыя. Сродкаў не хапала, людзі жылі даволі бедна, але ніхто не скардзіўся, усе былі поўныя энтузіязму і ведалі, што хутка будуць жыць лепш. Так яно і здарылася. Ну а пра дзяцей размова асобая. Нягледзячы на беднасць краіны, нам аддавалі самае лепшае. Мы вучыліся, ездзілі ў піянерскія лагеры і таксама былі поўныя энтузіязму і аптымізму. Мы адчувалі сябе падрастаючай зменай пакалення, якое здзейсніла рэвалюцыю, і нам трэба было ператварыць іх задумы ў рэальнасць. Мы марылі аб тым часе, калі наша Радзіма стане індустрыяльна развітой, стане краінай перадавой навукі і тэхнікі, прыкладам для іншых народаў планеты. Мы радаваліся, што на нашых вачах жыццё хутка мянялася да лепшага. Я скончыла школу, працавала, потым паступіла ў інстытут. Упэўнена, што і ў далейшым усё ў маім жыцці было б добра, але перашкодзіла вайна.

Колькі год прайшло, а гэта страшнае слова да сёння адгукаецца болем у сэрцах мільёнаў людзей. Знішчаныя жыцці, пакалечаныя лёсы. Такое не забываецца ніколі. Як для Кацярыны Штэйн і Вольгі Яромінай, якая паспела ўжо скончыць школу, так і для тысяч нашых суайчыннікаў, якія сёння раскіданы па розных краінах свету, вайна перакрэсліла ўсе надзеі і планы. Яна разлучыла іх з Радзімай, але не змагла зламаць душы гэтых людзей. Фашысты пагналі тысячы юнакоў і дзяўчат на прымусовыя работы ў акупіраваныя краіны. Але і ў тых суровых умовах яны ганарыліся сваёй Радзімай, былі ўпэўнены, што яна выстаіць і пераможа. Любоў да Айчыны прымусіла гэтых людзей і пасля вайны шукаць адзін аднаго, ствараць свае арганізацыі.

— Сёлета ў верасні мы адзначылі 40-годдзе нашага аддзела,—гаворыць Вольга Андрэеўна. — Ужо да сорак сёмага года ўсе мы аднавілі сваё савецкае грамадзянства і будзем грамадзянамі сваёй Радзімы да канца жыцця. Мы разумеем, што перамога ў Вялікай Айчыннай вайне стала і яшчэ адной перамогай рэвалюцыі. Толькі дзяржава з сацыялістычным ладам магла ўстаяць пад такім магутным ударам агрэсара, які падмяў усю Еўропу. Пачуццё гонару за Радзіму (мы зведваем яго заўсёды) становіцца яшчэ большым, калі мы самі прыязджаем сюды і бачым, якіх вялікіх поспехаў дабіўся савецкі народ за пасляваенны час.

— Вось іменна,— пацвярджае Кацярына Міхайлаўна. — Сёння мы рэальна можам бачыць у вас у краіне тое, аб чым мы некалі марылі. Я, напрыклад, толькі што прыехала ад сваякоў з Барысава. Як змяніўся, пахарашэў за два гады горад! Усе мае сваякі падзяліліся са мной сваімі радасцямі. У адных сын паступіў у інстытут, другія атрымалі кватэру, некага павысілі на пасадзе і гэтак далей. І ні ад каго не пачула ніводнага слова занепакоенасці, што заўтра ўсяго гэтага можа не быць. (А як баяцца згубіць работу, а значыць і ўсё працоўныя на Захадзе!) Вось дзе рэальныя, адчувальныя вынікі Кастрычніцкай рэвалюцыі.

— Яшчэ хачу сказаць, што мы з Вольгай «тэлявічкі», — смяецца, бачачы, што я не зразумеў, Кацярына Міхайлаўна. — Гэта значыць, што мы вельмі любім глядзець тэлевізар. Дык вось, раней многіх перадач, якія мы бачым цяпер, не было. Гаварылася толькі пра добрае, а дрэннае замоўчвалася. Цяпер усе недахопы адкрыта называюцца, шукаюцца шляхі іх вырашэння. Па гэтых перадачах мы зразумелі, што ў краіне сапраўды ідзе перабудова. Пераўтварэнні, якія адбываюцца, называюць рэвалюцыйнымі. Яны, як і рэвалюцыя, канчатковай мэтай ставяць паляпшэнне жыцця народа. Мы можам іх толькі вітаць і пажадаць вам хутчэйшага іх ажыццяўлення. Наша Савецкая Радзіма стала за семдзесят паслярэвалюцыйных год развітой і магутнай дзяржавай. Аб гэтым мы і марылі. Але мы рады таму, што ў сэрцах савецкіх людзей няма заспакоенасці, што яны імкнуцца ўдасканаліць свой грамадскі лад і сваю краіну. Аб ўсім, што бачылі на Радзіме, мы будзем гаварыць у сябе на святкаванні 70-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

З гэтым юбілеем мы хочам павіншаваць увесь савецкі народ. Жадаем вам новых поспехаў! Жадаем, каб тое, пра што вы сёння марыце, хутчэй стала явай!

Рыгор ФАМЕНКА.

ИЗ ЛЕТОПИСИ ВЕЛИКОГО ОКТЯБРЯ

ПОБЕДА РЕВОЛЮЦИИ ЗАКРЕПЛЕНА

КАК ЭТО ПРОИСХОДИЛО В БЕЛОРУССИИ

(Продолжение. Начало в № 45).

Военно-революционный комитет, опираясь на вооруженные отряды рабочих и революционных солдат, перешел к решительным действиям. Ощутив перевес революционных сил, «Комитет спасения» не решился развязать вооруженный конфликт. Сопротивление контрреволюции было сломлено. 2 ноября большевистская газета «Звезда» опубликовала обращение исполкома Минского Совета, в котором излагалось мнение Совета рабочих и солдатских депутатов об отказе от дальнейшего участия в «Комитете спасения революции». В этот же день в городском театре состоялось расширенное собрание Минского Совета с участием представителей фабрик, заводов, железнодорожников, воинских частей. В докладе «О текущем моменте» председатель Северо-Западного областного комитета РСДРП(б) А. Мясников изложил политическую платформу большевиков и призвал трудящиеся массы и революционных солдат организованно стать на защиту завоеваний социалистической революции. Участники собрания единодушно осудили происки котрреволюции, заклеймили позором меньшевиков и эсеров, стремившихся отдать власть в руки буржуазии.

Военно-революционный комитет, выражая волю рабочих, революционных солдат и беднейшего крестьянства, взял всю власть в свои руки и до сформирования областных органов Советской власти стал единственным полномочным органом власти на всей не оккупированной немцами территории Белоруссии и Западного фронта. 3 ноября ВРК издал приказ с призывом выполнять только распоряжения Совнаркома и Петроградского ВРК. На следующий день «Комитет спасения революции» был распущен, а его председатель эсер Т. Колотухин арестован за контрреволюционные действия. В этот день был арестован и комиссар Западного фронта В. Жданов за вызов войск с фронта на подавление революции. Он был отправлен в распоряжение Петроградского ВРК.

Борьба с контрреволюцией в Минске окончилась полной победой революционных сил. Установление Советской власти в Минске — центре политической жизни Белоруссии и Западного фронта — способствовало ускорению перехода власти к Советам в других городах и уездах края, а также на Западном фронте.

В острой борьбе с контрреволюцией проходило установление Советской власти в Витебске. Еще накануне победы вооруженного восстания в Петрограде Витебский Совет образовал военное бюро, в состав которого вошли представители меньшевиков, эсеров, различных националистических партий. 25 октября оно открыто выступило против установления Советской власти.

Оно стало центром притяжения всех контрреволюционных сил в городе и губернии, попыталось развернуть открытое выступление против Советской власти. И тогда губернский комитет РСДРП(б) принял энергичные меры по пресечению контрреволюционных выступлений военного бюро. Решительные действия губкома поддержали рабочие промышленных предприятий, солдаты гарнизона. 27 октября на заседании городского комитета большевиков с участием представителей революционного пролетариата, воинских частей и подразделений гарнизона было решено:

«1. Избрать Военно-революционный комитет, которому немедленно взять власть в городе в свои руки.

2. Представители от частей гарнизона составляют ядро революционного Совета солдатских и рабочих депутатов, который из своего состава образует исполнительный комитет революционного Совета...

3. Начальника Витебского гарнизона генерала Байкова сместить и на его место назначить большевика С. Крылова. Всем частям гарнизона выполнять приказы только вновь назначенного начальника гарнизона».

Военно-революционный комитет, по воле трудящихся масс взявший на себя всю полноту власти в городе и губернии, установил вооруженную охрану железнодорожной станции, взял под контроль штаб военного округа, правительственные учреждения, ввел цензуру на газеты и другие периодические издания. По распоряжению Военно-революционного комитета из тюрьмы были освобождены заключенные, осужденные буржуазным судом за революционную деятельность.

Активные действия Военревкома вызвали яростное сопротивление военного бюро, направляемого меньшевиками и эсерами, которые распространяли среди населения провокационные слухи, подстрекали реакционные силы на мятеж. Но контрреволюция не располагала реальной силой, чтобы перейти к решительным действиям. 28 октября на общем собрании Витебского Совета с участием представителей профсоюзов, воинских частей гарнизона меньшевики и эсеры попытались расколоть революционные силы. Выступивший с докладом меньшевик Г. Аронсон от имени «социалистического блока» потребовал от ВРК восстановить в городе и губернии прежний порядок, сформировать органы власти, опирающиеся на единый фронт всех «социалистических партий» и создать условия, не допускающие раскола «революционной демократии».

Большевики в категорической форме отвергли эти требования, призвав рабочих и солдат к решительному отпору провокационным действиям эсеро-меньшевистского Совета и его бюро. Не имея вооруженной опоры, военное бюро вынуждено было вступить в переговоры с большевиками, рассчитывая таким образом накопить силы и после этого перейти в наступление. Но губком большевиков отказался идти на примирение с соглашателями. 29 октября ВРК упразднил военное бюро и призвал трудящихся оперативно провести выборы в новый, революционный Совет рабочих и солдатских депутатов.

Военное бюро и на этот раз попыталось сманеврировать. Оно стало апеллировать к железнодорожникам, призывая их к борьбе против Советской власти. Но рабочие и служащие Витебского железнодорожного узла не поддержали эту авантюру контрреволюции, а на митинге, состоявшемся 30 октября, они постановили всецело присоединиться к Военно-революционному комитету и выразили категорический протест против действий военного бюро, потребовав немедленного его роспуска.

Так военное бюро оказалось в полной изоляции. Революционные силы перешли в наступление.

В отдельных уездах Витебской губернии — Городокском, Полоцком, Режицком, Невельском, Лепельском, Велижском, Дриссенском, Себежском — власть к Советам перешла в основном в течении ноября—декабря 1917 и частично в январе—феврале 1918 годов.

Остро проходила борьба за Советскую власть в Гомеле. С получением вести о победе вооруженного восстания в Петрограде Полесский комитет РСДРП(б) направил своих агитаторов на промышленные предприятия, железнодорожный узел, в воинские части, приступил к формированию Красной гвардии. Во главе красногвардейских отрядов стали рабочие-большевики И. Смаль, Н. Орел, М. Мажанов. Но и здесь мелкобуржуазные партии в союзе с кадетами, опираясь на контрреволюционное офицерство, попытались не допустить установления Советской власти. 28 октября на расширенном заседании Совета их представитель зачитал будто бы полученную из Могилева телеграмму, в которой сообщалось, что войска Краснова заняли Петроград, а Советское правительство во главе с В. И. Лениным арестовано. Однако большинство депутатов не поверило этой фальшивке. 30 октября Совет принял большевистскую резолюцию о поддержке рабоче-крестьянского правительства, а через два дня одобрил декреты II Всероссийского съезда Советов и провозгласил Советскую власть в городе и уезде. Был избран Военно-революционный комитет, в состав которого вошли 4 большевика, 2 левых эсера и по одному представителю от фракций Совета. Военно-революционный комитет возглавил большевик Г. Леплевский. После установления Советской власти в Гомеле большевики направили свои силы на закрепление завоеваний социалистической революции в волостях уезда. В середине ноября прошли перевыборы Гомельского Совета. В его состав были избраны 109 большевиков, 65 объединенцев, 26 левых эсеров. 17 ноября новый состав Совета выразил доверие Советскому правительству, одобрил его внутреннюю и внешнюю политику. Избранный в тот же день президиум исполкома Совета полностью стал на платформу II Всероссийского съезда Советов и решительно проводил в жизнь декреты Совета Народных Комиссаров.

Напряженные формы приняла в первые же дни революции борьба за установление Советской власти в Орше. Ее железнодорожный узел занимал важное место в стратегических планах Ставки: через него шли эшелоны на подавление революции в Петрограде и Москве. Поэтому для удержания узла Ставка направила в город части 2-й Кубанской дивизии. Она возлагала большие надежды на Оршанский Совет, в котором преобладали эсеры и меньшевики. 26 октября его исполком осудил Октябрьское вооруженное восстание в Петрограде и призвал «живые силы революционной демократии» объединиться для борьбы за создание «однородного социалистического правительства». С этой целью им был создан «Комитет спасения», вокруг которого и сгруппировались все контрреволюционные элементы города и уезда.

Контрреволюционным устремлениям меньшевиков, эсеров и различных националистических организаций противостояла сплоченная большевистская организация. Ее руководителем был П. Лепешинский, являвшийся одновременно председателем городской думы. Но после того, как она присоединилась к контрреволюционным действиям «Комитета спасения», П. Лепешинский отказался от поста председателя. Оршанские большевики обратились к железнодорожникам и рабочим предприятий города с призывом переизбрать Совет, не отражавший интересов трудящихся. В этой чрезвычайно трудной обстановке большевики Орши еще энергичнее повели работу в массах, разъясняя им смысл происходящих в стране событий, призывая всеми силами поддерживать Советскую власть, активно выступать против ее врагов.

Опираясь на железнодорожников и рабочих городских предприятий, большевики приняли все меры к тому, чтобы не дать возможности контрреволюции захватить узел и использовать его в своих целях. Созданное по инициативе большевиков исполнительное бюро стало по существу Военно-революционным комитетом на железнодорожном узле. Возглавил его большевик И. Дмитриев. На сторону ВРК перешел 623-й пехотный полк, выделенный Ставкой для отправки на Петроград. Опираясь на красногвардейские отряды и присоединившийся к ним пехотный полк, Военревком установил контроль над железнодорожным узлом, сорвал все попытки Ставки направлять через него войска для подавления революции. За несколько дней было задержано 10 эшелонов, следовавших с Юга-Западного фронта на Петроград и Москву.

Вскоре на сторону ВРК перешел и Украинский полк 22-й Финляндской дивизии. С его помощью большевики успешно парализовали враждебные действия штаба Кубанской дивизии и привлекли на свою сторону большинство рядовых казаков.

Преодолевая сопротивление меньшевиков, правых эсеров, бундовцев, большевики провели перевыборы Совета. 28 октября на первом заседании депутаты вновь избранного Совета единогласно решили взять в свои руки всю полноту власти. В этот же день был образован ВРК. Председателем его был избран И. Дмитриев. Военно-революционный комитет упразднил контрреволюционный «Комитет спасения», а вскоре распустил и городскую думу. Все попытки враждебных сил использовать Оршу в интересах контрреволюции потерпели провал.

Своими энергичными действиями Оршанский ВРК практически изолировал Ставку верховного главнокомандующего в Могилеве, лишил ее связи со штабами Западного и Северо-Западного фронтов, расстроил их общий план вооруженного подавления революции. «Наш Военно-революционный комитет,— вспоминал И. Дмитриев,— ...приобрел широкий авторитет в округе. В Оршу стали приезжать товарищи за советами и справками из Могилева, Витебска, Гомеля... Мы всюду командировали своих товарищей на усиление агитации».

В течение ноября Советская власть была установлена на всей территории Оршанского уезда. Большевики вели упорную борьбу против соглашателей, засевших в земельных комитетах и других учреждениях, добились созыва 21 ноября уездного съезда крестьянских депутатов, который решил поддержать новое крестьянское рабочее правительство — Совет Народных Комиссаров. Был также одобрен Декрет о земле.

Значительно позже, чем в Орше и Гомеле, социалистическая революция победила в Могилеве. Здесь вокруг Ставки верховного главнокомандующего сконцентрировались контрреволюционные организации, центральные органы буржуазных и мелкобуржуазных партий, их лидеры. Советский историк В. Поликарпов, раскрывая роль Ставки в стратегических замыслах контрреволюции, отмечал: «К выполнению роли контрреволюционного центра Ставка была подготовлена всем своим предшествующим, монархическим и корниловским, воспитанием и опытом, в чем немалое значение имело ее участие в организации корниловского мятежа в августе и подготовке второй корниловщины. Уже тогда деятельность Ставки приобретала то направление, которое особенно рельефно проявилось в условиях, когда было разрушено в целом буржуазное государство и Ставка оказалась его единственным и последним оплотом. Это придавало ей сознание значительности выпавшей на ее долю миссии».

После победы вооруженного восстания в Петрограде Ставка стала притяжением всех контрреволюционных сил России. Недалеко от Могилева, в Быхове, находились организаторы августовского контрреволюционного мятежа генералы Корнилов, Деникин, Романовский и другие. Контрреволюция начала готовить открытую вооруженную борьбу против Советской власти. Ее поддерживало эсеро-меньшевистское руководство Могилевского Совета. Свою политическую линию оно отчетливо проявило на чрезвычайном совещании общественных и политических организаций города, созванном вечером 26 октября губернским комиссаром Певзнером. В работе совещания принимали участие члены исполкома Совета, эсеры, меньшевики, бундовцы, представители городской управы, различных националистических партий и организаций. Большевиков и интернационалистов представляли А. Черницкий, А. Залманзон, Лозинская и другие.

Отражая стремления контрреволюции, Певзнер тенденциозно и фальшиво информировал собравшихся о происходящих в Петрограде событиях. В том же духе выступили на совещании меньшевики и эсеры, осудившие вооруженное восстание в Петрограде и требовавшие создания «демократического министерства». Большевики и интернационалисты разоблачили эти их инсинуации и, заявив о невозможности оставаться на совещании совместно с представителями кадетской и других буржуазных партий, на руках которых не обсохла еще кровь, пролитая во время корниловского мятежа, покинули его. Кадеты при активной поддержке меньшевиков и эсеров незамедлительно создали «Общественный комитет спасения революции», ставший центром объединения контрреволюционных сил в Могилеве. При его активной поддержке Ставка пыталась оказать вооруженную помощь Временному правительству в борьбе с Советской властью. Разгром мятежа Керенского в Гатчине 29—30 октября не образумил Н. Духонина. Под его главенством Ставка в спешном порядке начала готовиться к вооруженной борьбе с пролетарской революцией. В Могилев потянулись лидеры партий эсеров и меньшевиков — В. Чернов и И. Церетели. Меньшевики и эсеры начали формирование «нового правительства» во главе с эсером В. Черновым. Буржуазные и мелкобуржуазные партии выступили единым блоком против пролетарской революции. Меньшевики и эсеры вынашивали идею созыва в Могилеве всероссийского крестьянского съезда. В городе издавались корниловский листок «Могилевская жизнь» и бюллетень эсеро-меньшевистского армейского комитета, которые являлись источниками фальшивых сообщений о событиях в центре страны и на фронте.

Николай СТАШКЕВИЧ.

(Продолжение следует).

НЕВЫЧЭРПНАСЦЬ РОДНЫХ ВОБРАЗАЎ

ЛІРЫК, МАСТАК ТОНКІХ НАСТРОЯЎ

У аблічччы велічнай і вечнай маці-прыроды мастакі заўсёды адкрываюць новыя, непаўторныя рысы і фарбы. Ужо добра знаёмыя ў беларускім жывапісе адлюстраванні блакітных люстэрак прывольных браслаўскіх азёр або веснавога ручая, што бруіць на ўскрайку поля, прабіваючы сабе шлях пад адталым снегам, прагучалі ў творах мінскага жывапісца Пётры Шарыпы як новае і шчырае слова пра родную зямлю. Зразумела, лепш за ўсё пра мастака гавораць яго работы, у іх адбіваецца індывідуальнасць аўтара, яго думкі, настрої, светапогляд. Каб лепей зразумець творцу, мець больш канкрэтнае ўяўленне пра яго асобу, няблага пабачыць яго майстэрню. Менавіта ў майстэрні П. Шарыпы, дакладней, у невялікім пакойчыку кватэры, прыстасаваным пад майстэрню, і адбылася наша гутарка.

...Пётра Пятровіч нетаропка расстаўляе ўздоўж сцен шматлікія эцюды, якія прывёз з Браслаўскіх і Мядзельскіх азёр, наваколля Ракава, Нясвіжа, Падняпроўя, і расказвае пра мясціны, дзе яны былі напісаны. Большасць эцюдаў прыпадае на лета, на час адпачынку, калі ў рэспубліканскай школе-інтэрнаце па музыцы і выяўленчаму мастацтву імя І. Ахрэмчыка, дзе мастак працуе выкладчыкам, пачынаюцца канікулы.

— Вось бачыце, — адзначае ён, — куды толькі ні паедзеш па Беларусі, заўсёды знойдзеш непаўторныя матывы, якія нельга не напісаць. Любая пара года для мяне кожны раз па-новаму жывапісная. Спачатку я назапашваю вялікі эцюдны матэрыял, а потым у майстэрні адбіраю лепшае і такім чынам шукаю ідэю будучай карціны. Імкнуся выявіць самае істотнае і характэрнае ў пейзажы, каб тое, што адчуваю сам, мог перажыць і глядач. У простым і сціплым найбольш харастава. У пейзажы, які я пішу, мне хочацца, каб заўсёды прысутнічала пазнаванне аблічча беларускай прыроды ў самых разнастайных яе матывах.

Між тым увесь пакойчык ужо застаўлены эцюдамі, стрыманымі па колеру і мяккімі па каларыту. Кожны з іх — сведчанне ўсхваляванага вывучэння прыроды, якая захапляе мастака сваім багаццем і гармоніяй. Характэрны матыў многіх эцюдаў — высокае неба з клубамі хмар, праз якія прабіваюцца сонечныя прамяні, праглядае блакіт.

— У складаных абрысах хмар і аблокаў, калі прыгледзішся, — заўважае мастак, — можна ўбачыць столькі фантастычнага і загадкавага! Здаецца часам, што праплываюць цені мінулага. Таму я люблю пісаць неспакойнае неба, якое сваёю экспрэсіўнасцю актывізуе нават самы звыклы для вока краявід. Каб пісаць родную зямлю, трэба шмат ведаць пра яе, уяўляць, што на ёй адбывалася на працягу стагоддзяў. Тады можна разгадаць яе маўклівую шматзначнасць, «прычытаць» настрой. Гістарычная памяць дапамагае больш востра і вобразна бачыць зямлю, якую адлюстроўваеш на палатне. Вось не так даўно давялося мне працаваць у Полацку, пісаць Спаса-Ефрасіннеўскую царкву. Для мяне гэты унікальны помнік архітэктуры XII стагоддзя атаясамліваецца з вобразамі не толькі той аддаленай эпохі, але і самой легендарнай асветніцы Ефрасінні Полацкай. Гэта ўражанне я імкнуўся перадаць у сваёй рабоце.

А вось эцюд, які прывёз мастак з ваколіц Багданава, радзімы вядомага беларускага пейзажыста канца XIX—пачатку XX стагоддзяў Ф. Рушчыца. На невялікім палатне — характэрны беларускі краявід: ціхая рачулка, прыхаваная ў шатах вярбы і лазняку, паабапал яе шырокія лугі, у далечыні, як вокам ахапіць, цягнуцца абшары лясоў. У гэтым маляўнічым кутку нашага краю жыў і працаваў мастак, знаходзіў натхненне для сваіх леп[illegible]х пейзажаў. Цікава, як адк[illegible] для сябе гэтыя мясціны П[illegible]ра Пятровіч?

— У мяне даўно ўжо было жаданне, — прызнаецца субяседнік, — пахадзіць па сцяжынах, па якіх, мабы[illegible]адзіў з эцюднікам Рушчыц, [illegible]укаць і адчуць у прыродзе яго родных мясцін настрой задуменнасці, глыбокай таямнічасці, часам журботнасці, добра знаёмы мне з ягоных твораў. Таксама «сапраўднае прасвятленне» адчуваю, калі гляджу пейзажы Жукоўскага, Бялыніцкага-Бірулі, Цвіркі. Гэта глыбока нацыянальныя, беларускія па свайму мастацкаму мысленню і светаўспрыманню творцы.

Мастака захапляе адлюстраванне некранутай, чыстай прыроды без элементаў урбанізацыі. Ён паказвае мне эцюд, які напісаў у пачатку 80-х гадоў ля вёскі Кабыляхі пад Оршай. Мясціны там сапраўды незвычайныя. Іх апісаў у сваіх літаратурных творах У. Караткевіч. З высокіх берагоў, з якіх б'юць крынічкі, адкрываецца неабсяжная панарама палёў і лясоў, працятая мігатлівай стужкай Дняпра. Здавалася, нічога не змяніла рука чалавека ў гэтых мясцінах з тых аддаленых часоў, калі тут праходзіў водны шлях «з варагаў у грэкі».

— Унікальных мясцін, якія, дзякуючы сваёй прыгажосці, з'яўляюцца нашым нацыянальным багаццем, на Беларусі я ведаю шмат, — гаворыць мастак. — Але, на жаль, не заўсёды яшчэ людзі разумеюць гэта, калі падчас будаўніцтва, меліярацыі ці проста абыякавымі адносінамі нішчаць або непазнавальна мяняюць аблічча запаветных куточкаў роднага краю, збядняючы пры гэтым і саміх сябе. Таму імкнуся пісаць свае пейзажы так, каб не толькі захаваць і зберагчы на палатне непаўторную прыгажосць нашай роднай зямлі, але і прымусіць людзей адчуць іх сувязь з прыродай як непарушнае цэлае, каб яны маглі задумацца, перш чым зрабіць непапраўнае.

Краявіды П. Шарыпы ўжо неаднойчы экспанаваліся на рэспубліканскіх мастацкіх выстаўках. Лепшыя з іх «Бацькаўшчына», «Над Дняпром», «Вёсачка», «Абуджэнне. Наваколле Ляўкоў», «Сонечны дзень» і іншыя разам з мяккім лірызмам нясуць у сабе высокі грамадзянскі вобразны падтэкст. І ў гэтым спалучэнні, бадай, іх асаблівая прыцягальнасць і адухоўленасць.

У апошнія гады мастак таксама шмат працуе над партрэтамі і тэматычнымі карцінамі. Незабыўнай падзеяй для яго сталі рэспубліканскія выстаўкі, прысвечаныя юбілеям Максіма Багдановіча, Янкі Купалы і Якуба Коласа. Тэматыка, звязаная з іх жыццём і творчасцю, дала магчымасць звярнуцца да тэм, якія заўсёды хвалявалі, былі блізкімі з дзяцінства.

У 1981—1983 гадах П. Шарыпа напісаў цэлую серыю карцін, як бы настоеных на вобразах народных беларускіх песень: «Купалле», «Светлы дзень», «Ля акна», «Ядвіся», «Песня маці», «Родная песня». Бадай, найбольш запамінальная, рамантычная па настрої— «Песня маці». Добра памятаю яе ў экспазіцыі выстаўкі «Песняры зямлі беларускай»: блакітна-серабрысты каларыт, вобраз маці за калаўротам і маленькі сын, што, падпёршы рукою шчочку, заслухаўся слоў матчынай песні.

...Мастак павярнуў да нас вялікае палатно, што стаяла ў куточку. Гэта работа, прысвечаная 40-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, называецца «Дзень памяці». Проста і шчыра адлюстроўвае ў ёй мастак вельмі зразумелую і блізкую кожнаму з нас тэму непераможнасці народа. На фоне ружовага квітнеючага бэзу тры жаночыя вобразы: летуценная дзяўчынка-падлетак, маладзіца з немаўляткам і журботная бабуля, што ўзіраецца ў пажоўклы франтавы фотаздымак. Яны паэтычна сімвалізуюць радасць адноўленага жыцця, змяшаную з горыччу балючых і незагойных успамінаў пра тых, каго вырвала вайна з кожнай беларускай сям'і.

— Я перажыў акупацыю на роднай Аршаншчыне зусім маленькім хлапчуком,—успамінае Пётра Пятровіч,—на фронце загінулі старэйшыя мужчыны з нашае сям'і, мой бацька і ягоны брат. Калі набліжаўся фронт, я з маці разам з аднавяскоўцамі хаваліся ў лесе. Там нас нечакана знайшлі фашысты. Яны спалілі зямлянкі, пастроілі ўсіх у адну шарэнгу і ўжо [illegible]малі пад прыцэламі аўтама[illegible] але не расстралялі, бо іх стрэлы маглі пачуць партызаны. Гэта і выратавала нам жыццё. Маці, калі прыгадвае, як мы тады цудам не загінулі, заўсёды плача. А я больш памятаю [illegible] прыйшлі нашы воіны-вы[illegible]целі ў выцвілых ад сонца гімнасцёрках. Колькі радасці было! Летась я напісаў карціну «Цяжкія гады», навеяную ўспамінамі тых яскравых падзей. На гэту тэму буду пісаць і далей, бо з часам усё перажытае становіцца асэнсаваным і ёмістым вопытам мінулага, без якога нельга абыйсціся нашаму сучасніку.

Жыццё з маленства не песціла мастака. Але, нягледзячы на ўсе выпрабаванні, што напаткалі пакаленне «дзяцей вайны», П. Шарыпа не шукаў спакойнага жыцця. Вырашыўшы стаць мастаком, ён вучыўся ў 1960—1965 гадах на мастацка-графічным факультэце Віцебскага педагагічнага інстытута, потым працоўны свой адукацыю на кафедры жывапісу Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута. Самазаспакоенасці мастак і цяпер не адчувае. Калі мы развіталіся, мастак без ценю пазёрства сказаў, што яго прысуд самому сабе вельмі строгі: зроблена яшчэ вельмі мала, а новыя творчыя задумы патрабуюць далейшай самаахвярнай працы.

Мастак П. Шарыпа не баіцца, што яго творы могуць згубіцца сярод больш кідкіх і інтрыгуючых або будуць глядзецца занадта «традыцыйнымі». Ён шукае і знаходзіць у творчасці сваю квецень, можа і сціплую, але чыстую і шчырую. І ёсць упэўненасць, што з часам не стане завучаным паюнацку светлы і неспакойны жывапіс П. Шарыпы, не згубяць сваёй пранікнёнасці вобразы яго твораў. Бо не могуць перасохнуць і змялець вытокі, якія натхняюць мастака на новыя пошукі.

Яўген ШУНЕЙКА.

НА ЗДЫМКАХ: мастак П. ШАРЫПА; яго работа «Вёсачка».

Фота аўтара і А. ДРЫБАСА.

ДА ЮБІЛЕЮ КАЛІНОЎСКАГА

Паўстанню 1863—1864 гадоў у Беларусі і Літве і ролі ў ім рэвалюцыянера-дэмакрата Кастуся Каліноўскага прысвечаны дакументальны фільм «Процістаянне», створаны на кінастудыі «Беларусьфільм». Новая стужка стала важкім укладам у падрыхтоўку да 150-годдзя з дня нараджэння кіраўніка сялянскіх выступленняў.

Знамянальнай даце, якую грамадскасць рэспублікі адзначыць у лютым 1988 года, будзе прысвечана юбілейная сесія аддзялення грамадскіх навук АН БССР. У выдавецтве «Беларусь» выйдзе кніга «К. С. Каліноўскі. З друкаванай і рукапіснай спадчыны», у якой сабраны ўспаміны сучаснікаў аб яго рэвалюцыйнай дзейнасці, у выдавецтве «Універсітэцкае» — кніга В. Шалькевіча «К. Каліноўскі, старонкі біяграфіі».

Актыўна вядзецца падрыхтоўка да юбілею К. Каліноўскага на яго радзіме — у Свіслацкім раёне. Тут будуць рэстаўрыраваны помнік выдаўцу «Мужыцкай праўды», будынак былой гімназіі, дзе ён вучыўся. У вёсцы Якушоўка, дзе жыла сям'я рэвалюцыянера, вырашана ўстанавіць памятны знак. Летась вучоныя і студэнты Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта правялі раскопкі і выявілі фундамент дома Каліноўскіх, звыш 200 розных прадметаў быту і хатняга ўжытку сям'і. Навучэнцы Грынкаўскай сярэдняй школы пасадзілі дрэвы ў ліпавых прысадах паміж вёскамі Якушоўка і Раманаўцы.

Масавыя мерапрыемствы ў сувязі з юбілеем К. Каліноўскага будуць праведзены ў клубах і бібліятэках рэспублікі, у навучальных установах.

У КАДРЫ— «ЖАЛЕЙКА»

Група кінематаграфістаў кінастудыі «Беларусьфільм» пачала ў Гомелі здымкі новай каляровай стужкі аб народнай творчасці ў рэспубліцы. Першым яе героем стаў народны фальклорны музычны тэатр «Жалейка». У кадрах — артысты-аматары, рэпетыцыі, фрагменты са спектакляў.

Чарговы сюжэт фільма будзе здымацца ў Ветцы і раскажа аб Веткаўскім народным музеі, яго унікальных экспанатах.

ТВОРЧАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Польскі тэатр лялькі і акцёра з Торуня нядаўна паказаў сваім гледачам прэм'еру па п'есе Артура Вольскага «Граф Глінскі-Папялінскі». Пастаноўшчык спектакля — галоўны рэжысёр Дзяржаўнага тэатра лялек БССР Аляксей Ляляўскі, мастак — Валерый Рачкоўскі.

Гэта не першы прыклад творчага супрацоўніцтва беларускіх лялечнікаў з польскімі калегамі. Паспяховым быў перанос на сцэну тэатра з горада Шчэціна спектакля мінскіх лялечнікаў па казцы Х. Андэрсена «Салавей» у пастаноўцы Аляксея Ляляўскага і Аліны Фаміной.

Н. ЗЛАТКОЎСКАЯ.

ЧАРОЎНАЯ, НЕПАЎТОРНАЯ Ў ЖЫЦЦІ І НА СЦЭНЕ

БАЛЕРЫНА НА ЎСЕ ЧАСЫ

Вядомы балетны дзеяч, мастацтвазнавец Барыс ЛЬВОЎ-АНОХІН расказвае пра жыццё і творчасць славутай балерыны і педагога Галіны УЛАНАВАЙ.

У гісторыі класічнага балета былі этапы, калі з'яўленне выдатнай балерыны дапамагала адраджэнню і абнаўленню яго цудоўных традыцый, яго высокай культуры.

Уланава пачынала сваю дзейнасць у той час, калі моцнымі былі сцвярджэнні, што эстэтыка класічнага балета аджыла, што яна безнадзейна архаічная. Ставілася пытанне аб зняцці з рэпертуару некаторых класічных балетаў: у «Лебядзіным возеры» П. Чайкоўскага бачылі «ўпадніцкі ідэалізм», у «Жызэлі» Адана — «феадальную містыку». Элементы акрабатыкі ўрываліся нават у такі балет, як «Шчаўкунок» П. Чайкоўскага. Існавала рэальная небяспека разбурэння класічных форм і традыцый.

Сямёнава і Уланава ўдыхнулі ў класічны балет новае жыццё, і тое, што здавалася мёртвым у сваёй умоўнасці, набыло змест і паэзію, жывую прыгажосць. На трыумфальных спектаклях Марыны Сямёнавай гледача не пакідала пачуццё захаплення перад прыгажосцю самога балетнага мастацтва. Галіна Уланава ж проста прымушала часта забыць пра балет. Пераўвасабляючыся ў вобразы сваіх сціплых гераінь, яна прымушала гледача перажываць іх лёс як бясспрэчную духоўную рэальнасць пачуццяў і думак. Можна сказаць, што Сямёнава змагалася за сцвярджэнне і новы росквіт класічнага балета. У Уланавай не было гэтага пафасу барацьбы, яна спакойна і непахісна адстойвала права гаварыць па-свойму на блізкай і роднай ёй мове танца.

У мастацтве Г. Уланавай мы бачым трыумф глыбока ўсвядомленых адносін да стыхіі класічнага танца. Славутая родапачынальніца так званага «свабоднага танца» амерыканка Айседора Дункан (1877—1927) не раз выступала супраць сістэмы класічнага балета, сцвярджаючы, што яна супярэчыць прыроднай чалавечай пластыцы. Уланава ж, няўхільна прытрымліваючыся строгай сістэмы класічнай школы, заўсёды была ў ёй больш свабоднай за любую прадстаўніцу «свабоднага танца».

16 мая 1928 года Галіна Уланава (нарадзілася ў 1910 годзе) на сцэне Кіраўскага тэатра ў Ленінградзе танцавала свой выпускны спектакль — «Шапэніяну» М. Фокіна. Прысутныя ў зале ведалі, што гэты спектакль — пачатак артыстычнага шляху юнай балерыны. 29 снежня 1960 года ў Маскве, у Вялікім тэатры, Уланава таксама танцавала «Шапэніяну», але ніхто не ведаў (аб гэтым не было аб'яўлена), што гэта — яе апошні спектакль. Паміж гэтымі дзвюма «Шапэніянамі» — цэлая эпоха ў выканальніцкім майстэрстве харэаграфіі, яе залатая старонка.

Росквіт творчасці Уланавай супаў з тым перыядам, калі ствараўся новы рэпертуар, калі савецкія харэографы, вывучаючы і скарыстоўваючы ўсе дасягненні, назапашаныя ў мінулым рускай школай класічнага танца, звярталіся ў пошуках значных тэм для новых балетаў да літаратурных твораў, шукалі прынцыпы злучэння класічнага балета з формамі народнага танца.

Галіна Уланава ўвасобіла на балетнай сцэне Джульету з «Рамэо і Джульеты» Сяргея Пракоф'ева, Марыю з «Бахчысарайскага фантана» Б. Асаф'ева. Балерына шукала натхнення ў творах В. Шэкспіра, А. Пушкіна, здолеўшы стварыць на сцэне трагедыйныя вобразы вялікага маштабу, перадаць у танцы складанейшыя драматычныя калізіі.

У тыя гады ў балеце настойліва шукаўся гераізм, пафас і патэтыка жыццесцвярджэння, а бадзёрасць і жыццярадаснасць лічыліся абавязковымі прыкметамі сучаснага мастацтва. А Уланава заставалася задумлівай і сарамлівай, замкнутай і сур'ёзнай. Яна непахісна адстойвала свае правы на ўласнае складанае жыццё ў мастацтве, цвёрда ведаючы, што духоўная сіла чалавека не абавязкова выяўляецца ў знешняй бадзёрасці і напорыстай жыццярадаснасці. Яе Джульета поўная не толькі пяшчоты, але і пратэсту, нават яе паміраючы лебедзь (Сен-Санс «Паміраючы лебедзь») уражваў спакойнай веліччу духу, а не горкай пакорлівасцю.

Увесь воблік Уланавай на сцэне ствараў уражанне кволасці, нейкай неабароненасці, слабасці. Але калі прыглядзецца больш уважліва, то па меры развіцця яе вобразаў у гэтай кволай і, здавалася б, такой бездапаможнай істоце пачынала адчувацца непахісная сіла, гераічнае напружанне духу. Гледзячы на Марыю, Джульету, Тао Хоа («Чырвоная кветка» Р. Гліэра) і іншых гераінь Галіны Уланавай, разумееш, што нішто іх не прымусіць сагнуцца, здрадзіць сваю сваіх пачуццяў і перакананняў.

Уланаву часта называлі лірычнай актрысай. Але развіццё дараванні балерыны — гэта паступовы рух ад лірыкі да трагедыі. У кволай і безабароннай Марыі з'яўляюцца рысы непрымірымасці, у пяшчотнай Джульеце пачынаюць гучаць страсць і воля, сцэна вар'яцтва ў балеце Адана «Жызэль» не проста кранае наша сэрца, але і глыбока ўзрушвае.

Расла мужнасць і філасофскі маштаб вобразаў Уланавай. Лірычная балерына станавілася актрысай высокай трагедыі. Строга, трывожна ўглядваецца Уланава ў вочы Рамэо, Зігфрыда («Лебядзінае возера»). Гераіні Уланавай чакаюць кахання з надзеяй і страхам, таму што для іх — гэта вялікая, значная падзея ў жыцці. Вось Жызэль-Уланава працягнула руку ўслед Альберту, нібыта жадаючы затрымаць, паклікаць яго. Ён павярнуўся, і гэта працягнутая рука, якая толькі што клікала, адразу становіцца адхіляючай. У гэтым кароткім руху — уся прырода дзявочага пачуцця. Бадай, ніхто з балерын не змог лепш за Уланаву выказаць пяшчоту кахання.

Гаварыць пра тэхніку Уланавай вельмі цяжка. Нават прафесіяналы забываліся пра сваю эрудыцыю, гледзячы на яе танец. Лонданская газета «Таймс», напрыклад, сцвярджала, што гаварыць пра тэхніку Уланавай «было б проста непачціва і недарэчы». Аб многіх балерынах гавораць, вылучаючы які-небудзь асобны элемент танца, што найбольш удаецца актрысе. Гаворачы пра танец Уланавай, цяжка было вылучыць у ім якія-небудзь састаўныя элементы. У яе не было выключных, кідкіх знешніх даных ці асобай, падкрэсленай яркасці асобных прыёмаў, пра якія можна было б гаварыць адасоблена. Але мала ў каго была тая пластычная гармонія, пластычнае адзінства, якімі надзелены танец Уланавай.

Скачок Уланавай уражваў не сілай і вышынёй, а лёгкасцю і няспыннасцю, здавалася, што яна ўвесь час у палёце, што яна ляціць, лунае ў паветры... Менавіта ў тым, што ў танцы Галіны Уланавай не было відаць намаганняў, а толькі адна «лёгкасць», і заключалася яго прыгажосць. Прычым гэта лёгкасць — зусім не толькі прыродная якасць, але і вынік высокай тэхнікі, дасягнутай штодзённай працай.

Галіна Уланава іншы раз дазваляла сабе на імгненне ў нечым парушыць прывычныя балетныя каноны і правілы — нясмела ўцягнуць галаву ў плечы, ссутуліцца, нібыта пад цяжарам гора, стаць не ў кананічнай балетнай пазіцыі. Усе гэтыя моманты надавалі асобую жыццёвасць яе паводзінам на сцэне. Але Уланава заўсёды карысталася гэтым прыёмам з вялікай асцярожнасцю і тактам, так, каб гэта не парушала агульны малюнак і прыгажосць танца.

У час замежных гастролей Уланаву называлі прымай-балерынай Вялікага тэатра. Вядома, Галіна Уланава — адна з з найвялікшых балерын свету, але яе веліч у тым і заключаецца, што ёй зусім не падыходзяць ніякія тытулы. Яна ніколі не выходзіла на сцэну праслаўленай, бліскучай прымай-балерынай, а выбягала прастадушнай Жызэллю, юнай Джульетай, шчаслівай ці трагічнай Марыяй...

18 мая 1974 года адбылося віншаванне Галіны Уланавай у сувязі з 30-годдзем яе творчай дзейнасці ў Вялікім тэатры. Яна была ўзнагароджана вышэйшым савецкім ордэнам — Леніна, ёй было прысвоена самае высокае званне працоўнай адзнакі — званне Героя Сацыялістычнай Працы. У 1980 годзе, у сувязі з 70-годдзем, Уланава была ўдастоена гэтага звання другі раз — унікальны выпадак у свеце мастацтва!

З дня апошняга выступлення Галіны Уланавай на сцэне Вялікага тэатра прайшло нямала год. З таго самага часу і па сёння Уланава — педагог-рэпетытар Вялікага тэатра — самааддана працуе з маладымі балерынамі, рыхтуе з імі новыя партыі, памагае парадай, дзеліцца вопытам. Негаваркая, яна пераконвае неяк непрыкметна, паступова, не натацыямі, а нейкім выпраменьваннем мудрасці, дабрыні і святла.

Мая Плісецкая сустрэлася з Галінай Уланавай у рабоце над новай рэдакцыяй «Лебядзінага возера» ў 1970 годзе. «Я вельмі шкадую, што гэта сустрэча адбылася толькі цяпер, — пісала Плісецкая.—Уланава не толькі паказвае тэхнічны ход, прыём, каб «усё выйшла». Яна, як выдатны ўрач, угадвае стан твайго творчага «арганізма», «прапісвае» патрэбнае «лякарства» ў неабходнай, дакладнай «дазіроўцы».

Галіна Уланава — сарамлівы, стрыманы ў жыцці, але вельмі сабраны і энергічны чалавек. Некалькі год запар Уланава з'яўлялася старшынёй журы Міжнароднага конкурсу балета, які штогод праходзіць у Варне (Балгарыі). Яна была і старшынёй Першага Міжнароднага конкурсу артыстаў балета ў Маскве (у чэрвені 1969 года).

Уланаву часта называюць «геніем танца». Яна чароўная і непаўторная ў сваім жыцці ў мастацтве.

Шмат самабытных абрадавых песень, што спрадвеку выконваліся мясцовымі жыхарамі, у рэпертуары фальклорнага калектыву з вёскі Горы, што ў Горацкім раёне.

Фота С. КОСАЎСКАГА.

НА ЯГО СЦЭНЕ БУДУЦЬ ЛЕПШЫЯ МУЗЫЧНЫЯ І ДРАМАТЫЧНЫЯ СПЕКТАКЛІ

ТЭАТР АДКРЫВАЕ ДЗВЕРЫ

Зрэшты, гэта не зусім так: у тэатра няма яшчэ памяшкання, значыць, і дзвярэй няма. Што ж усё-такі дазваляе з поўным правам гаварыць аб адкрыцці новай установы культуры? У яе цікавы рэпертуар, яшчэ больш цікавыя планы і — галоўнае! — высакародная ідэя, якая выказана ў назве і якая сумела прыцягнуць сімпатыі аматараў мастацтва.

Амаль год назад, у дні, калі праходзіў устаноўчы з'езд Саюза тэатральных дзеячаў СССР (СТД), можна было пачуць: рэжысёры і акцёры мала ведаюць работы адзін аднаго, крытыкі не ў стане паглядзець часам вельмі важныя спектаклі. Тады прамоўцы скардзіліся на тое, што так званыя «малыя гастролі» — па дагаворанасці з адным з маскоўскіх тэатраў на час летніх водпускаў—не апраўдваюць сябе, як і ўвогуле прынцып справаздачы: некаторыя тэатральныя калектывы, а іх у краіне 640 (спектаклі ідуць на 50 мовах), па дзесяць год не прыязджаюць у Маскву, а тыя, хто такога гонару ўдастойваецца, гады за два пачынаюць рыхтавацца, «падчышчаць» спектаклі, арганізоўваць гастрольны рэпертуар, які па традыцыі павінен складацца з пяці-шасці назваў. Імкненне бліснуць часам не адлюстроўвае сапраўднага становішча спраў. Была выказана ідэя: задачу абмену вопытам, наладжвання кантактаў павінен узяць на сябе тэатр без пастаяннай трупы, гэта значыць гастрольны. Так узнік Дзяржаўны тэатр Дружбы народаў.

У спецыяльнай пастанове, прынятай Саюзам тэатральных дзеячаў СССР і Міністэрствам культуры СССР, адзначаецца, што абедзве арганізацыі будуць фінансаваць работу новага тэатра, творчыя пытанні ўскладаюцца на СТД: група рэжысёраў, тэатразнаўцаў, музыказнаўцаў, аб'яднаных у мастацка-рэпертуарную частку, будзе праглядаць спектаклі, адзначаць рэжысёрскія, акцёрскія знаходкі, адкрываць новыя «зоркі». Прынята таксама пастанова аб перадачы тэатру Дружбы народаў будынка МХАТ на Цвярскім бульвары. Але адбудзецца гэта толькі тады, калі мхатаўцы пераедуць у філіял, а ён... закрываецца на рэканструкцыю. Пакуль жа гастролі па-ранейшаму будуць праходзіць «у гасцях».

Рэпертуар тэатра складуць лепшыя спектаклі драматычных і музычных калектываў, канцэртныя праграмы. У першай афішы—спектакль Дзяржаўнага тэатра моладзі Літоўскай ССР «Дзядзька Ваня» А. Чэхава (рэжысёр Э. Някрошус), вельмі цікавы па рэжысуры спектакль «Добры чалавек з Сезуана» Б. Брэхта ў пастаноўцы (на роднай мове) драмтэатра з Якуціі (рэжысёр А. Барысаў). І Э. Някрошус, і А. Барысаў — вучні вядомага савецкага рэжысёра А. Ганчарова, ён запрасіў іх паказаць свае работы на сцэне кіруемага ім Тэатра імя У. Маякоўскага. У афішу ўключаны таксама спектакль «14 чырвоных хатак» А. Платонава ў выкананні трупы Саратаўскага драмтэатра. Адкрые першы сезон Грузінскі тэатр імя Ш. Руставелі, які пакажа драму В. Шэкспіра «Кароль Лір» (рэжысёр Р. Стуруа). Гэтая работа ўжо атрымала шырокі водгук у краіне і за мяжой, і вось цяпер яе ўбачыць Масква.

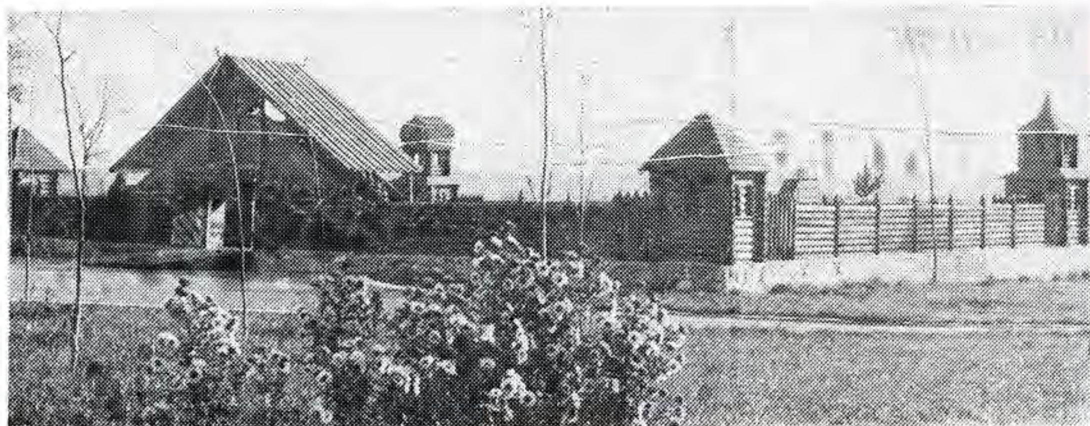
У першую афішу ўвайшоў шэраг спектакляў маскоўскіх тэатраў. У памяць аб рэжысёры А. Эфросе будзе даны спектакль у яго пастаноўцы — «Мізантроп» Мальера ў выкананні артыстаў Тэатра на Таганцы. Плануюцца «Брэсцкі мір» М. Шатрова і «Перламутравая Зінаіда» М. Рошчына (Тэатр імя Я. Вахтангава і МХАТ).

Вось такая насычаная будзе першая дэкада. А завершыцца яна «круглым сталом» на тэму: «Савецкая многанацыянальная тэатральная культура і сучаснасць». Весці яго будуць кіраўнікі СТД К. Лаўроў, М. Ульянаў, удзельнічаць запрошаны вядучыя крытыкі, акцёры.

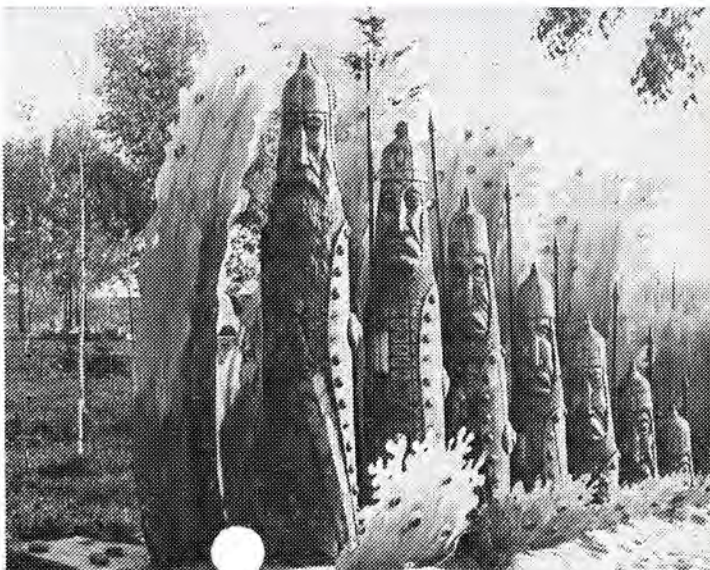
Напярэдадні прэм'еры сакратар Саюза тэатральных дзеячаў СССР, рэжысёр Юрый Яромін, адзін з арганізатараў новай установы культуры, сказаў:

— Мы ўзялі на сябе смеласць заявіць аб тым, што будзем паказваць лепшыя драматычныя і музычныя спектаклі. Вядома, за кароткі час мы не ўсё паспелі паглядзець і выбраць. Але ж тэатр створаны не на дэкаду, а, спадзяюся, назаўсёды! У нас яшчэ ўсё наперадзе. Дарэчы, можа быць, не ўсім вядома, што падобны тэатр працаваў у Маскве з 1958 па 1968 год і называўся Крамлёўскім. Ён адкрыў многа яркіх дараванняў. Мы хочам прадоўжыць яго справу.

Ірына ПАНОВА.
(АДН).

ТУТ ЖЫВЕ КАЗКА

Нездарма завуць Мазыр беларускай Швейцарыяй. Летам горад проста патанае ў зяляніне. А нядаўна ў заводскім мікраараёне «Зарэчны» з'явіўся яшчэ адзін незвычайны парк. Яго ўпрыгожваюць скульптуры казачных персанажаў. Аўтары гэтых твораў—рэзчыкі па дрэву Ігар Яшкін і Сяргей Антоненка. Абодва працуюць на мясцовым заводзе меліярацыйных машын. Парк стаў любімым месцам адпачынку бацькоў з дзецьмі.

Фота С. КРЫЦКАГА.

АБ МУЖНАСЦІ, ДОБЛЕСЦІ, СЛАВЕ

У мінскім Палацы піянераў і школьнікаў адбылася традыцыйная філатэлістычная выстаўка гарадоў-герояў «Мінск-87».

У ёй прынялі ўдзел філатэлісты з 13 гарадоў-герояў. Яны паказалі свае лепшыя калекцыі. Была прадстаўлена разнастайная тэматыка — палітычная, эканамічная, навуковая, культурная, гістарычная, краязнаўчая, ваенная.

Шэраг калекцый мовай паштовых мініяцюр расказалі пра жыццё і дзейнасць У. І. Леніна, пра Вялікую Кастрычніцкую сацыялістычную рэвалюцыю. Цікавасць выклікалі калекцыі, прысвечаныя Вялікай Айчыннай вайне. У іх можна было ўбачыць сапраўдныя пісьмы ваеннай пары, салдацкія трохвугольнікі, напісаныя на полі бою.

Некалькі экспанатаў расказалі аб першых пяцігодках, пасляваенным будаўніцтве, барацьбе савецкага народа за мір.

Натуральна, што асаблівую цікавасць на гэтай выстаўцы выклікалі работы беларускіх філатэлістаў. Сярэбраны медаль выстаўкі і прыз журы прысудзіла філатэлісту з Брэста Р. Бакіевічу за тэматычную калекцыю «Беларусь». Яна расказвае аб гісторыі нашага краю з старажытных часоў да сённяшніх дзён. У калекцыі многа унікальных паштовых дакументаў, цікавых адкрыццяў і знаходак. Адзначаны медалямі і прызамі выстаўкі калекцыі Б. Васільева «Слаўны шлях Ленінскага камсамола», Б. Малярэнкі «Жыццё ў імя жыцця», А. Разанава «Беларусь Савецкая» і іншыя работы беларускіх філатэлістаў.

Да выстаўкі Міністэрства сувязі СССР выпусціла канверт з адлюстраваннем абеліска Перамогі ў Мінску, у дні работы выстаўкі гарадоў-герояў на паштамце Мінска праводзілася спецыяльнае гашэнне карэспандэнцыі памятным штэмпелем.

Выстаўка «Мінск-87» стала значнай падзеяй ў філатэлістычным жыцці краіны.

Леў КОЛАСАЎ.

СПОРТ

На чэмпіянаце свету па шахматах паміж савецкімі гросмайстрамі Гары Каспаравым і Анатолем Карпавым у Іспаніі згуляна трынаццаць партый. Лік пакуль 7:6 ачкоў на карысць Гары Каспарава.

За ходам барацьбы ўважліва [illegible]чаць аматары і спецы[illegible]ы. Што ні партыя, то «[illegible]етэарэтычныя» хады, якія не прадугледжваюцца ў рэкамендаванай літаратуры па шахматах. Адсюль і такая цікавасць, а часам і... [illegible]рыга. Не выпадкова вя[illegible]я гросмайстры пры аналізе партыі не заўсёды прыходзяць да агульнай згоды па той ці іншай пазіцыі. Ясна адно: за карону ў Севільі спрачаюцца сапраўды наймацнейшыя шахматысты свету.

Яшчэ пра сусветныя першынствы. Назавём толькі тыя, дзе вызначыліся беларускія спартсмены.

У Даніі рашаючую сустрэчу за званне мацнейшых гандбалістак юніёрскай зборнай СССР правялі з мясцовай камандай і перамаглі з лікам 24:15. Залатых медалёў дамагліся тут і ігракі мінскай каманды БПІ Наталля Барысевіч, Таццяна Ерамінок і Святлана Жыхарава.

Самых добрых слоў заслугоўвае выступленне на розыгрышы Кубка свету ў Югаславіі па боксу віцэ-чэмпіёна Вячаслава Яноўскага. Ветэран спорту перамог усіх сваіх сапернікаў.

Прыйшоў час падвесці вынікі гульняў футбалістаў. Зборная Савецкага Саюза, за якую выступаў мінчанін Сяргей Алейнікаў, у апошнім матчы перамагла каманду Ісландыі — 2:0 і выйшла ў фінал першынства Еўропы. Упэўнена лідзіруе ў сваёй групе і алімпійская каманда СССР.

Завяршыўся чэмпіянат краіны. Першае месца дасталася маскоўскаму «Спартаку». Нядрэнна выступіла і мінскае «Дынама», якое ўвайшло ў пяцёрку мацнейшых. Адзначым, што беларускія футбалісты заваявалі права ў будучым годзе гуляць на Кубак УЕФА.

Яшчэ адзін прыемны факт. У пачатку лістапада мінчане правялі дзве гульні адной восьмай фіналу розыгрышу Кубка ўладальнікаў кубкаў еўрапейскіх краін з іспанскім «Рэалам Сасьедам». Матчы завяршыліся ўнічыю — 1:1 і 0:0. Але за кошт мяча, забітага на полі сапернікаў, беларускія футбалісты выйшлі ў наступны круг.

Калі футбалісты закончылі сезон, то ў хакеістаў ён толькі набірае сілу. Праходзіць сёлетняе першынства вельмі цікава. Дастаткова сказаць, што нязменны лідэр апошніх гадоў ЦСКА пацярпеў на старце некалькі паражэнняў: ад «Спартака», чэлябінскага «Трактара»...

Прыемна, што сярод лідэраў першай лігі знаходзіцца мінскае «Дынама», якое асабліва ўдала гуляе дома. Нядрэнна ідуць справы і ў армейцаў беларускай сталіцы, але яны гуляюць у другой лізе.

Удала правялі гульні аднай восьмай фіналу розыгрышу Кубка ўладальнікаў кубкаў еўрапейскіх краін з галандскім клубам «Алсмер» і гандбалісты мінскага СКА. Яны двойчы перамаглі сапернікаў — 28:22 і 32:24.

У заключэнне аб міжнародным турніры ў Сеуле па вольнай і класічнай барацьбе. Сем з дванаццаці вышэйшых узнагарод атрымалі савецкія спартсмены. Сярод пераможцаў і мінчанін Камалудзін Абдулдаудаў.

СВЯТА АМАТАРСТВА

Больш за 350 аб'яднанняў па інтарэсах зарэгістравана ў Гомелі. У іх ліку авіямадэлісты і аўтааматары, каскадзёры і картынгісты, кнігалюбы і філафаністы, нумізматы і кветаводы, рыбаловы і шахматысты, калектывы мастацкай самадзейнасці і турысты. Нямала розных клубаў захопленых людзей існуе і ў раённых цэнтрах, сельскай мясцовасці. Нядаўна ў Гомелі прайшло абласное свята аматарства пад назвай «Свет захапленняў».

На стадыёне аб'яднання «Гомсельмаш», адкуль яно ўзяло старт, сваё ўменне дэманстравалі група рытмічнай гімнастыкі і танцавальны калектыў «Лявоніха» Дома культуры будаўнікоў, радыёклуб «Спадарожнік», група службовага сабакаводства «Вернасць», картынгісты першага вучэбнага вытворчага камбіната, каскадзёры клуба «Час», авіямадэлісты аб'яднання «Гомсельмаш» і іншыя.

У доме архітэктара была разгорнута выстаўка кніг з асабістых збораў кнігалюбаў. Асабліва цікавай аказалася калекцыя Ф. Шкляравa, вядомага ў рэспубліцы збіральніка старадаўніх фаліянтаў, арганізатара музея народнай творчасці ў Ветцы.

Ветэранаў, воінаў-інтэрнацыяналістаў сабраў пад свой дах Палац культуры аб'яднання «Гомельдрэў». У Палацы хімікаў праблемы перабудовы сабраліся абмеркаваць члены дыскусійных клубаў «Аргумент», «Дыялог», імя Эрнеста Чэ Гевары, «Талака». У Палацы культуры чыгуначнікаў прайшла выстаўка-кірмаш кветаводаў, акварыумістаў, аматараў птушак.

Гутару ў Піянерскім скверы з майстрыхай хатняга ткацтва з вёскі Бабічы Рэчыцкага раёна І. Корабавай. Яна ахвотна дзеліцца «сакрэтамі» свайго майстэрства, расказвае, як вышывае сурвэткі, пакрывалы, вырабляе дываны, што ўвабралі ў сябе ўсе колеры вясёлкі.

— Калі бяруся за іголку, — усміхаецца Ірына Спірыдонаўна, — забываюся пра ўсё на свеце. Змалку люблю вышыванне.

Многа захопленых людзей сабрала свята. І, мяркуючы па настрою, непадробнай цікавасці, іх будзе яшчэ больш.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. 1660